

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

2012

Pavel Feifrlík

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy a východoevropská studia

Bakalářská práce

Ozbrojený boj hnutí Hizballáh

—

hrozba bezpečnosti Izraele?

Pavel Feifrlík

Vedoucí práce:

PhDr. Martina Ponížilová

Katedra Politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012

.....

Obsah

Úvod.....	2
1 Libanonská občanská válka a její význam pro vznik Hizballáhu	5
2 Šiitská menšina v dějinách Libanonu a předpoklady pro vznik hnutí Hizballáh	7
3 Formování a vznik libanonského hnutí Hizballáh.....	9
3.1 Operace mír pro Galileu a její vliv na vznik Hizballáhu	9
3.2 Úloha Íránských revolučních gard při vzniku Hizballáhu	10
3.3 Libanonská odbojová hnutí – vznik Hizballáhu	12
4 Politický a ideologický vývoj Hizballáhu	14
4.1 Otevřený dopis utlačovaným Libanonu a světa.....	15
4.2 Hizballáh jako radikální militantní organizace v letech 1982 – 1991	17
4.3 Prostředky ozbrojeného boje Hizballáhu proti Izraeli	20
4.4 Proces „libanonizace“ a politická adaptace Hizballáhu v letech 1991 – 2009.....	23
5 Ozbrojený boj hnutí Hizballáh – hrozba bezpečnosti Izraele?.....	28
5.1 Období let 1982 – 2000	29
5.2 Situace po příměří v roce 2000.....	31
5.3 34 denní válka v roce 2006 - „druhá libanonská válka“.....	33
6 Vztahy Izraele a Hizballáhu v současnosti.....	37
7 Závěr.....	43
Resumé	45
Seznam použité literatury:.....	46
Přílohy:	53

Úvod

Blízký východ je synonymem pro region s velkým konfliktním potenciálem. Velmi zásadním milníkem v moderních dějinách tohoto regionu byla druhá světová válka, stále sílící evropský sionismus, touha židů po vlastní seberealizaci a v neposlední řadě samozřejmě samotný vznik státu Izrael. Z čistě etnických či náboženských konfliktů se staly konflikty geopoliticky

a ekonomicky motivované i když jejich náboženský podtext se nikdy nevytratil a je stále velmi citelný. Proti založení a uznání židovského státu Izrael se ihned po jeho vzniku zvedla obrovská vlna nevole většiny arabských zemí této oblasti, jejichž jasně deklarovaným cílem bylo vyhnat židy z historického území Palestiny a totální zničení státu Izrael. Za tímto účelem začaly vznikat politické, militantní a samozřejmě i radikální teroristické skupiny snažící se v jakýchsi útočných vlnách v průběhu let dostat svého antisemitského cíle. Jedním z nejznámějších hnutí bojujících proti Izraeli je právě Hizballáh. Hizballáh kromě aktivní politické činnosti vede od svého vzniku ozbrojený boj proti Izraeli s cílem zničit židovský stát a osvobodit tak palestinské území od tohoto cizorodého prvku. Otázka, zda je Hizballáh vnímán Izraelem jako natolik silná organizace, která by jej reálně byla schopná ohrozit či dokonce zničit je hlavním tématem mé bakalářské práce.

Vzhledem k tomu, že historie státu Izrael stejně tak jako světový terorismus jsou tématy, která mě velmi zajímají, je téma mé práce jakýmsi ideálním kompromisem mezi nimi.

Analýza sporu Hizballáhu, jako šíitské politické a militantní organizace a jeho ozbrojeného boje vůči židovskému státu na straně jedné, a Izraele, jako suverenního, vojensky „ostříleného“ státu a jeho tvrdého a nekompromisního řešení konfliktů na straně druhé, se zdá být velmi ožehavým tématem. Vzhledem k tomu, že ozbrojený konflikt Izraele s Hizballáhem je kapitolou sám o sobě, zvolili jsme pro pochopení, popsání a zkoumání tohoto konfliktu jednopřípadovou studii, jejímž cílem bude zodpovědět otázky ohledně vnímání Hizballáhu Izraelem. Pokud máme nahlížet na Hizballáh jako na potencionální ohrožení bezpečnosti Izraele, musíme analyzovat jeho rizikový a konfliktní potenciál, který vychází z několika základních otázek. Je skutečně i v dnešní době Hizballáh stále tak radikální skupinou? Je stále jeho neměnným cílem totální zničení židovského státu? Je Hizballáh schopen ohrožovat bezpečnost Izraele? Cílem této práce tedy bude pomocí prohlášení, rozhovorů a veřejných vystoupení představitelů Hizballáhu a izraelských vrcholných politických a vojenských

představitelů zjistit, jestli vůbec byl někdy Hizballáh vnímán jako hrozba bezpečnosti Izraele a pokud ano, jak se jeho vnímání Izraelem měnilo v kontextu s historickými událostmi a jak je vnímán v současnosti.

V první části práce čtenáře seznámíme s počátky občanské války v Libanonu, ve které má Hizballáh svou důležitou roli a také s libanonským prostředím, neboť zde má Hizballáh své hlavní působiště. Dále uvedeme další okolnosti, jako byly vliv Izraele, vliv íránské islámské revoluce a samotné politické prostředí Libanonu, které vedly ke vzniku Hizballáhu,

Ve druhé části práce se zaměříme na politický a ideologický vývoj Hizballáhu. Na základě rozdělení existence Hizballáhu do časových období popíšeme složitou transformaci tohoto hnutí, kdy se z radikální, militantní až teroristické skupiny vyvinula velmi silná politická organizace, která má dokonce zastoupení v libanonském parlamentu.

Ve třetí, závěrečné části této práce čtenáře seznámíme se samotným průběhem ozbrojeného boje Hizballáhu a jeho vlivu na bezpečnost Izraele. Popíšeme také změny v chování a reakcích obou aktérů. Na základě získaných poznatků se pokusíme zjistit, jak se v průběhu let měnilo vnímání Hizballáhu Izraelem.

Text této práce čerpá informace zejména v knihách zahraničních autorů (J. P. Harik, A. R. Norton, E. Azani, J. E. Alagha), kteří se detailně zabývají historií Hizballáhu, jeho ideologickými proměnami, ozbrojeným bojem proti Izraeli a samozřejmě jeho politickou participací v Libanonu. V českém akademickém prostředí se takto tématu Hizballáhu věnuje pouze Jan Šnaidauf ve své studii *Libanonský Hizbulláh: Vznik a transformace hnutí*, a například Tereza Čečáková a Milada Frantová v jejich studii *Hnutí Hizbulláh*. Dalšími důležitými zdroji pak byly odborné články zahraničních vědeckých časopisů specializujících se na Blízkovýchodní konflikt (P. Devenny – Hezbollah's Strategic Threat to Israel, A. R. Norton – Hizballah and the Israeli Withdrawal from Southern Lebanon, E. Zisser – The Return of Hizbullah a další). Při zkoumání izraelsko-libanonských vztahů to pak byly stránky izraelského ministerstva zahraničních věcí (www.mfa.gov.il), izraelských obranných sil (www.idf.il), oficiální stránky organizace Hizballáh (www.english.mogawama.org) nejvlivnější izraelské (*Haaretz*, *Arutz Sheva*, *The Jerusalem Post*) a libanonské deníky (*as-*

Safir, The Daily Star – Lebanon). Abychom v práci mohli zkoumat i současné dění na izraelsko-libanonské scéně, využívali jsme velmi často internetových serverů.

1 Libanonská občanská válka a její význam pro vznik Hizballáhu

Za příčinu vzniku libanonské občanské války můžeme označit hned dvě významné události, které si jedna s druhou nezdají ve svém vlivu na vypuknutí tohoto dlouholetého krvavého konfliktu. První příčinou občanské války v Libanonu se nepřímo stal samotný vznik státu Izrael a tím rozpoutaná první arabsko - izraelská válka, které se zúčastnil právě i Libanon. Dalším hybatelem pak byl další arabsko - izraelský ozbrojený konflikt, válka šestidenní roku 1967, kvůli které bylo tisíce arabských palestinců nuceno opustit své domovy a migrovat právě na jih Libanonu. Ozbrojení uprchlíci pak odtud prováděli dezorganizované větší či menší přeshraniční útoky na izraelské území. Druhou příčinou se stal ozbrojený konflikt který vypukl v září 1971 v Jordánsku, kde se střetli příslušníci OOP – Organizace pro osvobození Palestiny s jordánskou armádou. OOP byla vyhnána z Jordánska a další tisíce palestinských militantů, mezi nimiž byli i členové LFOP – Lidová fronta pro osvobození Palestiny a DFOP – Demokratická fronta pro osvobození Palestiny, uprchli právě do Libanonu, kde začali utvářet jakýsi stát ve státě (Herzog, 2008: 448), stejně jak to dělali v Jordánsku. Náhlý příval palestinských uprchlíků však rapidně zamíchal demografickými poměry v zemi. Do té doby majorita křesťanských maronitů byla vyvrácena přílivem nových imigrantů.¹ Palestiniští uprchlíci se nejdříve střetávali s místními komunisty a socialisty, i místní obyvatelstvo se cítilo být palestinci utlačováno. Velkou nespokojenost s touto situací dávali najevo právě křesťané. Celá situace eskalovala 13. dubna 1975 kdy se na náměstí u maronitského kostela na předměstí Bejrútu odehrála přestřelka mezi křesťanskými falangisty² a palestinci. Ještě téhož dne na stejném místě byl doslova „rozstřílen“ autobus převážející palestince, podle falangistů členy OOP, podle palestinců civilní obyvatelstvo. Záhy po tomto incidentu pohltily Bejrút ozbrojené střety mezi falangisty a LFOP. Tento den se považuje za začátek krvavých bojů, za začátek libanonské občanské války (Traboulsi, 2007: 183). Ozbrojený konflikt nadále eskaloval a v roce 1976 přichází na scénu cca 40 000 vojáků syrské armády, která se v tomto konfliktu angažovala na žádost libanonské vlády, která neměla prakticky žádnou kontrolu nad libanonským územím a žádnou jinou možnost jak konflikt jakkoliv usměrnit či ovlivnit. Syrská armáda byla přítomna jako spojenec

¹ Sčítání lidu z roku 1932 ze které vzešlo dogma o převaze maronitů v zemi však nikdy nebylo opakováno. Zcela ironickým se pak stal „úřední odhad“ z roku 1958, který maronitům přisoudil 30%, sunnitům 20% a šíitům 17% populace v Libanonu. (Skalník,2005:62)

² Libanonská křesťanská politická strana a milice – její zakladatel Pierre Džamaíl se inspiroval v nacistickém Německu.

křesťanských falangistů a společně se jim podařilo palestinské militanty vyhnat až na jih země. Křehké příměří z října 1976 ale netrvalo dlouho a konflikt se znovu rozhořel, tentokrát ale s jedním velkým rozdílem. Syrská armáda se přidala na stranu muslimů. Důvodem bylo to, že falangisté byli podporováni Izraelem a ten představoval pro Sýrii nebezpečí. Spojenectví s OOP mohlo být tedy pro Sýrii přínosem a možností jak dosáhnout oslabení Izraele. Bojovníci OOP podnikali z jihu Libanonu útoky na izraelské území. Tel Aviv se rozhodl zakročit a 14. března 1978 izraelský vojenský kontingent o síle 25 000 mužů v rámci operace „Litání“³ překročil hranice Libanonu, aby zabránil dalšímu ostřelování severního území Izraele a obsadil jeho jižní území až k řece Litání, podle níž byla právě operace pojmenována. Tato první izraelská intervence ale neměla dlouhého trvání. Na základě rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 425 a 426⁴ se izraelské ozbrojené síly v červnu stáhly z libanonského území a pomalu se zde začaly rozmisťovat jednotky mezinárodního společenství UNIFIL – United Nations Interim Force In Lebanon, které měly za úkol zajistit potřebnou stabilitu v zemi a tvořit jakési nárazníkové pásmo mezi izraelci a palestinci. Situace se opět začala komplikovat v roce 1981 kdy došlo k zesílení vnitřních soubojů uvnitř Libanonu mezi syrskou armádou a falangisty. Došlo i k větší tenzi na libanonsko-izraelských hranicích, kde OOP disponovala 15 – 18 tisíci bojovníků, kteří opět zintenzivnili ostřelování izraelských osad čímž porušovali příměří z roku 1978. Celá situace vyvrcholila ve čtvrtek 3. června 1982 kdy byl v Londýně spáchán atentát na izraelského velvyslance Šlomo Argova. Útočníci nejspíš patřili k irácké teroristické skupině, odštěpené od OOP, pod vedením Abú Nidala a podporované Sýrií (Herzog, 2008: 446). OOP odmítla odpovědnost za tento čin. I přesto však v následujících dvou dnech zahájilo izraelské letectvo mohutné útoky na cíle OOP v Bejrútu a po celém Libanonu. Bojovníci OOP odpověděly silným ostřelováním izraelských osad v severní Galileji, při kterých došlo jak k citelným materiálním ztrátám tak i velkým ztrátám na životech. V návaznosti na sled těchto událostí 6. června 1982 překročily silné izraelské tankové svazky hranice Libanonu a zahájily tak operaci s krycím názvem „Mír pro Galileu“, čímž dostala vleklá občanská válka zcela nový rozměr (Herzog, 2008: 446).

³ Historie – Válka v Libanonu 75-78, dostupné na: <http://special.novinky.cz/izrael/13.html>, 18.10. 2011.

⁴ Security Council, dostupné na: <http://www.un.org/News/Press/docs/1999/19990128.sc6633.html>, 23.1. 2012.

Izraelské jednotky obsadily víceméně třetinu Libanonu včetně města Tyr. O týden později již izraelci obklíčili hlavní město Bejrút, kam prchlo na 11 500 bojovníků OOP a 2700 příslušníků syrské armády. Syrská snaha o protiakci se proměnila v naprosté fiasko, když při letecké bitvě nad údolím Bikáa izraelská letci sestřelili na 80 syrských strojů. Obklíčení Bejrútu izraelskou armádou nadále pokračovalo, proto se vůdce OOP Jásir Arafat rozhodl stáhnout a evakuovat své bojovníky. Pod dozorem mezinárodních sil bylo do 1. září z Bejrútu evakuováno na 12 000 palestinských militantů, sám Jásir Arafat opustil Libanon 30. srpna a zamířil do Tunisu, kam se také přemístil hlavní velení OOP (Herzog, 2008: 448-458). Po odchodu OOP z Libanonu v reakci na pokračující izraelskou okupaci a absenci oficiální libanonské armády se začalo formovat další odbojové hnutí, Hizballáh.

2 Šíitská menšina v dějinách Libanonu a předpoklady pro vznik hnutí Hizballáh

Vzhledem k tomu, že Hizballáh je šíitská organizace, musíme jeho kořeny a předchůdce hledat v historii šíitské komunity. I přesto, že kořeny hnutí Hizballáh sahají daleko do minulosti, daleko před libanonskou občanskou válku, byl tento ozbrojený konflikt bezpochyby jedním z hlavních příčin formování různých uskupení a hnutí a následného vzniku Hizballáhu. Velmi důležitým faktorem pak bylo také sociální a hlavně nábožensko – politické rozdělení společnosti v Libanonu a společenské postavení šíitské menšiny.

Šíitská odnož islámu a její stoupenci byli již od středověku utlačováni a pronásledováni početnější sunnitskou skupinou. Šíité, členové nepočetné Alího strany se právě před Sunnity ukrývali v libanonských horách. V 16. století se pospolitost z jiholibanonských hor Džabal Ámil – jedna z posledních v tehdejším muslimském světě, stala důležitým zdrojem íránské dynastie Sáfíjovců, ze které čerpali potřebné duchovní pro svůj nově vznikající stát ve znamení ší'ý coby státní ideologie. O dvě století později byli šíité opět nuceni se stáhnout pod tlakem jiných komunit a obsadit své dnešní oblasti na samotném jihu Libanonu a východní teritoria v údolí Bikáa.

Když se po první světové válce stal z Libanonu francouzský protektorát, dalo by se říci, že to byla další příčina která vedla k formování odbojových hnutí. Francouzi totiž protěžovali etnikum křesťanských moronitů, což senesetkalo s pochopením muslimských

a ostatních náboženských minorit v zemi. V roce 1920 napočítala francouzská mandátní správa na 17⁵ náboženských komunit různého vyznání, které vtiskly Libanonu jeho typický konfesní charakter. Šiité vždy tvořili v libanonské společnosti menšinu a s tím byla spojena i ekonomická zaostalost a celková chudoba této náboženské skupiny. V roce 1943 došlo k dohodě mezi předáky konfesních komunit neboli k ustanovení nepsaného tzv. Národního paktu, který dal vzniknout novému politickému systému země. Změnilo se hlavně rozdělení politických funkcí ve státě, kdy prezidentem měl být maronitský křesťan, premiérem sunnitský muslim a předsedou parlamentu šiitský muslim. To zajistilo výraznou dominanci křesťanské maronitské populace nad muslimy a šiité tak ve všech ohledech stáli na nejnižší příčce libanonského společenského žebříčku. Značná změna demografické situace při které postupem času došlo k nárůstu šiitského obyvatelstva, ale nebyla reflektována zvýšením politické či ekonomické angažovanosti šiitů na chodu země. Šiité většinou zástávali profese v zemědělství a řemeslu, tudíž úroveň gramotnosti, která byla už tak nízká, se kvůli nedostupnosti vzdělání a přílivu nových uprchlíků ještě zhoršila. Když v padesátých letech nastala v reakci na demografickou změnu urbanizační vlna, tisíce šiitů se z rurálních jižních periferií země a z východního údolí Bikáa stěhují prakticky k centru Bejrútu, vznikají tak nová „Jižní předměstí“ v podobě rozsáhlých slumů nazývané také jako „pásky chudoby“. Náhlý styk s moderním městským prostředím zapříčinil uvědomění šiitů si svou ekonomickou zaostalost vůči ostatním komunitám, což se odrazilo v následné sociální mobilizaci, neboli v „uvědomění šiitské menšiny jako libanonského proletariátu“ (Khashan, 1992: 44). Vzhledem k opravdu masivnímu nárůstu šiitského obyvatelstva a stálé absenci participace šiitů na ekonomickém, akademickém a především politickém dění vedla tato skutečnost díky již velmi rozvinutému sociálnímu citění k tzv. „fenoménu rostoucího očekávání“ (Saad-Ghorayeb, 2002:8). V 60. letech dochází k jisté politizaci šiitských vrstev a pod vlivem egyptského Násirova režimu, ba’thistického vítězství v Sýrii a založení OOP byl tento jev charakteristický příklonem k arabské nacionální ideologii. Převratný zlom nastal po fiasku arabských států v Šestidenní válce v roce 1967, kdy se zraky a očekávání šiitů přesunuly od arabské nacionální ideologie směrem k levicovým hnutím (Šnidauf, 2002). Nejvíce nových členů v této době zaznamenaly Organizace komunistické akce a Libanonská komunistická

⁵ CIA World Factbook, dostupné na: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/le.html>, 13.10. 2011.

strana. Tento stav trval až do 70. let, kdy šíitské sebeurčení nabylo jasných rozměrů, například v podobě masových demonstrací a stávek.

Paralelně s rovinou sociální se „politický kvas“ vyvíjel i v rovině náboženské, i když víceméně v pozadí společenského dění v Libanonu. Důležitými impulsy tohoto procesu se staly zejména tři události, z nichž dvě měly hodně společného. Byl to příchod dvou velmi významných islámských osobností do Libanonu a to Músá as-Sadra v roce 1960 a Muhammada Husajna Fadlulláha v roce 1966 jejichž hlásání spojení víry s aktivní politickou účastí ovlivnilo chod dalších událostí více než se očekávalo. Třetí událostí byl rok 1968 kdy byla z Iráku ba'ťhstickou vládou vyhnána řada šíitských studentů islámských věd zúčastněných v hnutí Islámská výzva⁶. Mnozí z nich se uchýlili právě do Libanonu, kde obnovili funkci svého hnutí a založili také Unii liberálních muslimských studentů.

3 Formování a vznik libanonského hnutí Hizballáh

Hizballáh – česky Strana Boží, celým názvem také *Al Muqáwamat al Islámíjat fí Lubnán*, česky Islámský odpor v Libanonu, je libanonské šíitské politicko–militantní hnutí, které vzniklo v roce 1982 jako reakce na okupaci jižního Libanonu Izraelem a vyhnání Organizace pro osvobození palestiny z Libanonu.

3.1 Operace mír pro Galileu a její vliv na vznik Hizballáhu

Když 6. Června 1982 izraelské ozbrojené síly spustily vojenskou operaci „Mír pro Galileu“ a překročily hranice Libanonu, nikdo ještě netušil, že tím rozpoutají lavinu událostí, která vyústí ve vznik radikálního ozbrojeného hnutí – Hizballáh. Vzhledem k tomu, že izraelská invaze postihla především šíitské obyvatelstvo, není se čemu divit. Izraelci při útoku na bojovníky Hizballáhu a jejich základny ničili vesnice (civilní oběti izraelské invaze byly označovány jako tzv. *collateral damage*)⁷, zajímali a mučili šíitské militanty, odváděli dokonce i civilisty, znesvěcovali mešity atd. Situace eskalovala 17. října 1983 v Nabatíji v jižním Libanonu, když izraelské jednotky znesvětily ceremoniální procesí na svátek Ašúrá

⁶ Hnutí islámské výzvy (arab. *Harakat ad-da'wa al-islámíja*) se v íráckém šíitském prostředí a náboženských školách v Nadžafu formovalo pod silným vlivem ajatolláha Bájira as-Sadra (Šnidauf, 2002)

⁷ USAF INTELLIGENCE TARGETING GUIDE – Collateral damage, dostupné na: <http://www.fas.org/irp/doddir/usaf/afpam14-210/part20.htm#page180>, 18.10. 2011.

(Šnidauf, 2002). Tato událost je dodnes připomínána jako významný milník v šíitském vývoji anti-izraelského odporu, právě pro svou symbolickou hodnotu. Trvalou skutečností, která rozdmíhávala již tak velmi radikalizované šíity a štvála je proti izraelcům bylo pokračování veznění tisíců šíitů v izraelských internačních táborech (Mowles, 1986:1355-1357). Mnoho zajatců bylo označeno za teroristy, přičemž s nimi bylo zacházeno v rozporu s mezinárodními konvencemi, vězni trpěli hladu, byli bití a jinak mučeni.

Nezapomenutelným faktorem, který vůbec umožnil poskytnout prostor ke vzniku nového radikálního hnutí byli paradoxně sami izraelci, jejichž rychlá a efektivní operace dosáhla odchodu bojovníků OOP z Libanonu. Narozdíl od první izraelské invaze z roku 1978, kdy proti izraelcům stáli Palestinci, nyní bojovali proti šíitskému hnutí tudíž ve spojitosti s ním byli nejpostiženější skupinou právě šíité. Tak vzniklo Hnutí islámského odporu. Dokonce i samotný vůdce Hizballáhu, generální tajemník Sajjid Hasan Nassrallah, potvrdil svým výrokem významnou úlohu izraelců při ustanovení *raison d'être* vznikajícího Hizballáhu: „Kdyby byl nepřítel nepodnikl tento krok, nevím, zda by cosi zvaného Hizballáh vůbec vzniklo. Pochybuji o tom“ (Šnidauf, 2002).

3.2 Úloha Íránských revolučních gard při vzniku Hizballáhu

Pro nově vzniklou porevoluční Islámskou Íránskou republiku představovala libanonská šíitská menšina ideální možnost, jak se z politických a strategických důvodů sbližovat a kontrolovat válkou rozvrácený Libanon a samozřejmě jak pokud možno co nejefektivněji vyvézt islámskou revoluci do ostatních zemí. Libanonská „orná půda“ byla nezpochybnitelná, neboť íránci (a většina ostatních arabských států) spolu se šíity, sdíleli nesmiřitelný postoj s existencí Izraele. Velkým faktorem pak byl fakt, že v Libanonu již dlouho působili duchovní nadžafské školy⁸, zejména Muhammad Husajn Fadlulláh, který byl duchovním stejného typu, tzv. Velkým Ajjatoláhem, jako vůdčí osobnost íránské islámské revoluce Ájatolláh Chomejní. Libanonským šíitům tak byly velmi blízké myšlenky íránského universalismu a chomejníjovského islámského státu, čehož si byl Írán moc dobře vědom a tak nechtěl za žádnou cenu zůstat stranou událostí, které se měly v Libanonu odehrát (Šnidauf, 2002).

⁸ Írácká náboženská škola pocházející z města Nadžaf – Korán zde studoval například i vůdce Hizballáhu – Hasan Nasrallah

Ihned po izraelské invazi roku 1982 tak vyslal Írán do Libanonu zhruba 1500⁹ příslušníků Íránských revolučních gard (*Pasdarán-e enqeláb-e islámi*), kteří sehráli nezanedbatelnou roli při vzniku Hizballáhu.¹⁰ Organizace akcí Íránských revolučních gard v Libanonu probíhala pod vedením radikála Hodždžatolesláma Alího Akbara Mohtašemího z velvyslanectví v Damašku (Gombár, 2002: 91), který se později stal íránským ministrem vnitra. Přestože původním cílem revolučních gard bylo infiltrovat stávající šiitské struktury, především milici Amal, ukázalo se, že mnohem jednodušší bude zcelit roztržité části jednotlivých šiitských odbojových hnutí v jeden organizační rámec (Kramer, 1990: 106). Revoluční gardy tedy poskytovaly nově vznikajícímu revolučnímu hnutí jak materiální, tak fyzickou podporu, v podobě vojenského výcviku. Jejich základnou se stalo údolí Bikáa a zejména pak město Baalbek ve východním Libanonu. Íránská podpora nově vznikajícího hnutí však nezahrnovala jen Pasdarány – revoluční gardy. Na území Libanonu, přesněji do rukou vznikajícího Hizballáhu, proučila materiální a finanční výpomoc a samozřejmě také mohutné zbraňové dodávky. Odhady celkových sum hovoří o tom, že do roku 1987, kdy se díky nepříznivému průběhu irácko - íránské války podpora značně omezila, proučilo na účty Hizballáhu až deset milionů dolarů měsíčně (Esposito, 1992: 155) . Íránská pomoc byla opravdu masivní, zejména pak po finanční stránce. Celkem poskytl Írán Hizballáhu v 90. letech zhruba 350 milionů dolarů (Zisser, 1997), ne všechny finanční prostředky však byly použity na odbojovou činnost, velká část putovala i na sociální a charitativní činnosti hnutí.

Ačkoliv zde byly důvody a předpoklady pro vznik Hizballáhu již před islámskou íránskou revolucí, její význam na vznik Hizballáhu je nezpochybnitelný a neocenitelný a dá se říct, že bez íránské materiální, finanční a vojenské pomoci by Hizballáh jen těžko vznikal. Stručně řečeno slovy jeho představitelů: „Bylo by nutno dalších 50 let existence Hizballáhu k dosažení dosavadních úspěchů“ (Šnidauf, 2002).

⁹ Mezi odborníky však v tomto počtu panuje neshoda. Počet 1500 příslušníků revolučních gard uvádí např. Saad-Ghorayeb, Zisser. Někteří však uvádějí pouhých 800 až 1000 např. Gombár, Osman.

¹⁰ Zajímavostí na příchodu těchto gard bylo to, že museli přejít přes území Sýrie, která s tím musela výslovně souhlasit. To se dá vysvětlit jediným způsobem a to, že Sýrie hledala spojence proti izraelsko-americkému vlivu v Libanonu, jak už jsem zmínil v kapitole libanonské občanské války. Izrael znamenal pro Sýrii nebezpečí a v případě spojení s USA to platilo dvojnásob.

3.3 Libanonská odbojová hnutí – vznik Hizballáhu

I přes všechny výše zmíněné předpoklady, probíhalo formování odbojového hnutí víceméně spontánně. Důležitá ale byla jasná a organizovaná struktura¹¹, aby nově vzniklá organizace byla funkční a efektivní ve svém boji proti Izraeli.. Libanonský islámský odpor je velmi specifickou ukázkou transformace již existujících struktur do struktury zcela nové.

Když se v roce 1982 začala rýsovat definitivní porážka OOP a její definitivní odchod z Libanonu, jak už jsem zmínil v kapitole o libanonské občanské válce, vytvořil tehdejší libanonský prezident Elias Sarkis šestičlenný Výbor národní spásy, který sdružoval všechny nejvýznamější libanonské vůdce. Jeho cílem bylo rozhodnout jak budou obsazeny oblasti jižního Libanonu, kde dříve operovala OOP, Libanonskou armádou (Osman, 2000). Nicméně brzy po stažení OOP z Libanonu tyto oblasti začal obsazovat Hizballáh.. Kámen úrazu se ale objevil ve složení tohoto výboru. Vzhledem k tomu, že členem výboru byl vůdce falangistické milice Bašír Džamaíl, byl tento výbor podporován Izraelem a USA. I proto když ve výboru zasedl i vůdce strany Amal¹² Nabíh Barrí¹³, byla jeho přítomnost u jednoho „stolu“ chápána jako zrada islámských principů Músá as- Sadra. To vedlo k rozštěpení Amalu a odchodu řady z jeho významných funkcionářů, z nichž právě mnozí vtiskli později podobu nově se ustavujícímu Hizballáhu. Nejvýrazněji mezi nimi vynikl Husajn al-Musáwí jenž odešel do Baalbeku a založil zde vlastní odbojovou organizaci Islámský Amal jako kompenzaci rozpadlého Amalu. Po rozpadu Amalu následovalo krátké období kdy jednotlivé skupiny vedly naprosto chaotický a dezorganizovaný odboj, v první linii pak stála Asociace „Ulamá“ z Džabal Ámil (Šnidauf, 2002) sdružující osamocené duchovní a jejich následovníky. I když zde sice existovala jistá kooperace mezi jednotlivými skupinami, nebyly v žádném případě nijak organizačně svázány.

¹¹ Viz. příloha č.1.

¹² Amal vznikl na začátku libanonské občanské války jako ozbrojené křídlo tzv. Hnutí vyděděných, které založil Músá as Sadr po svém příchodu do Libanonu. Hnutí vyděděných bylo organizací, která umožňovala Sadrovi sociální mobilizaci šiitských libanonců a tím aktivně tlačit na vládu za účelem prosazení socioekonomických reforem. Hnutí se snažilo bojovat za spravedlivější prerozdělení politické reprezentace ve státě a srovnání ekonomických příležitostí, za lepší bydlení, zdravotnickou a sociální péči, agrární projekty, infrastruktury a školství.

¹³ Po Sadrově zmizení roku 1978 jej na jeho postu vůdce Amalu nahradil právě Nabíh Barrí, známý svými spíše sekulárními názory a postoji. Oproti Sadrově náboženské autoritě a islámské rétorice využíval Barrí spíše konzervativních přístupů a přeměnil Amal na vojensko-politický útvar, který se pragmaticky zapojil do občanské války po vzoru ostatních libanonských milic. Válka brzy na to vstoupila do další fáze spolu s izraelskou invazí v rámci operace „Litání“

K poslednímu, závěrečnému kroku a tudíž faktickému vzniku hnutí Hizballáh došlo ve městě Baalbek. Zbývající příslušníci revolučních gard, kteří se nevrátili zpět do Íránu, spojili své síly s renegáty z Amalu a dalšími skupinami a vznikl tzv. Výbor devíti repektive první Madžlis aš-Šúra nové organizace, jakási „Poradní rada“, disponující ovšem všemi rozhodujícími pravomocemi (Deeb, 2006). Tvořili jej tři duchovní, tři zástupci Amalu a tři příslušníci Podpůrného výboru islámské revoluce, existujícího však již delší dobu. Tento vrcholný rozhodovací orgán si Hizballáh ponechal dodnes. Zbývající odbojové skupiny, které nedosáhly zastoupení v Radě Šúra byly Hizballáhem dříve či později přirozeně zcela pohlceny a staly se jeho více či méně autonomními součástmi. Tato nová struktura však stále nepředstavovala nijak pevnou organizaci, byla to pouze zastřešující struktura koordinující činnost svých jednotlivých složek. Prakticky se dá říct, že nově vzniklé hnutí Hizballáh zahrnovalo bývalé členy – odpadlíky z Amalu, Islámský Amal, individuální duchovní a jejich následovníky, Libanonskou Da'wa, Asociaci muslimských „Ulamá“, Asociaci muslimských studentů a strukturu Podpůrného výboru, jehož členy byli i příslušníci výše zmíněných skupin (Azani, 2009: 61). Později se pod křídla Hizballáhu přidaly skupiny jako Islámský džihád, Armáda boží, Husajnova četa smrti, Organizace revoluční spravedlnosti a Organizace světových utlačovaných. Tyto organizace však patřily „pod“ Hizballáh pouze rétoricky, avšak často, zejména při jimi páchaných teroristických útocích s ním byly ztotožňovány (Hamzeh, 1997). Nábožensko-politický proud počátku 70. let tak přes fázi odbojového hnutí nalezl v Hizballáhu jednotnou strukturu a s ním se později vyvinul až ve strukturovanou politickou stranu.

Za zmínku stojí také další významná osobnost libanonských dějin, Muhammad Husajn Fadlulláh¹⁴. Po íránské islámské revoluci se stal jednou z nejdůležitějších spojek nového

¹⁴ Muhammad Husajn Fadlulláh již na studiích islámských věd udržoval kontakt s libanonskou domovinou, aby neztratil přehled o místním dění. Do libanonu se vrátil v roce 1966 a usadil se v arménsko-šéitské čtvrti Na'ba, kde neustále vedl boj proti s konzervativním duchovním Ridá Farhatem, který byl agentem tehdejšího íránského šáhovského režimu. O dekádu později přišel kritický rok 1976, který přinesl ozbrojené akce maronitských křesťanských milicí, prakticky totální zničení čtvrti Na'ba a vyhnání sta tisíců jejích muslimských obyvatel. Po tomto incidentu odešel Fadlulláh spolu s dalšími uprchlíky na jih země, kde setrval až do íránské islámské revoluce. Již od roku 1968, kdy do Libanonu přišli účastníci Hnutí islámské výzvy, prchající před iráckou perzekucí, jak už je zmíněno výše, se v libanonském duchovním prostředí vytvářel nový náboženský proud, značně nezávislý na Sadově Hnutí vyděděných. Obnovení Da'wy v Libanonu a založení Unie libanonských muslimských studentů se odehrávalo pod Fadlulláhovým duchovním vedením. Fadlulláh, renomovaný učenec a

iránského režimu s libanonskými šíity. Sic to není prokazatelné, existují domněnky že se Fadlulláh významně angažoval v iránském zásahu reagujícím na izraelskou invazi (vyslání Íránských revolučních gard do Libanonu viz. Kapitola 3.2) z roku 1982 a ještě více, že ovlivnil sled událostí které nakonec vedly ke vzniku hnutí Hizballáh. Fadlulláhova autorita a vliv pak vzrostly ještě více zejména po záhadném zmizení Músá as Sadra v roce 1978 (Šnidauf, 2002).

4 Politický a ideologický vývoj Hizballáhu

Hizballáh prošel za krátkou dobu své existence velmi složitým vývojem, kdy se z velmi radikální až teroristické skupiny začala postupnou politizací, či jak se říká ve spojení s Hizballáhem „libanonizací“ formovat regulérní politická strana s umírněnějšími názory a politikou, která zahrnuje jak nenásilné vedení boje, tak i různorodou formu sociální a charitativní pomoci. Hizballáh organizuje řadu aktivit pro šíitské obyvatelstvo, snaží se o jeho vzdělávání – organizace Imdád, vede několik nemocnic a soukromých klinik – Islámská zdravotní organizace, pořádá charitativní akce, pomáhá s poválečnou obnovou nejvíce postižených oblastí – organizace Džihád al- Biná'. Organizace al-Šahíd pak poskytuje pomoc rodinám padlých bojovníků Hizballáhu a také Palestinců, bojujících proti Izraeli (Čečáková, Frantová). Hizballáh se celkově zapojuje do poskoflíktní rekonstrukce válkou zpusťoseného Libanonu, na kterou vynakládá nemalé úsilí a v neposlední řadě finanční obnosy. V následujících podkapitolách se budeme zabývat průběhem vývoje této organizace od jejího vzniku až do současnosti.

mimo jiné respektovaný mudžtahid (bojovník za víru ve svaté válce), ale neměl v úmyslu tvořit další vojenská uskupení které by byly konkurencí Amalu, naopak se snažil externě toho hnutí transformovat. Dodnes je Muhammad Husajn Fadlulláh pravděpodobně nejvýznamějším šíitským libanonským duchovním v jedné z mešit na jižním předměstí Bejrútu. I v jeho myšlení došlo za poslední léta ke značnému posunu od radikálního ozbrojeného boje k nenásilnému politickému i náboženskému dialogu.

4.1 Otevřený dopis utlačovaným Libanonu a světa

Je programový text¹⁵ Hizballáhu, známý jednoduše jako Otevřený dopis, který vyšel 16. Února 1985 v bejrútském deníku¹⁶ al - Safir pod názvem „Text otevřeného dopisu“, který Hizballáh adresoval utlačovaným v Libanonu a ve světě. Krátce před vydáním dopisu, byl tento text předčítán mluvčím organizace šajchem Ibráhím al-Amínem v mešitě al-Úza'í na bejrútském předměstí aš-Šajja, v den prvního výročí zabití šajcha Raghíba Harba¹⁷ izraelskými jednotkami. Tento Otevřený dopis jasně vyjadřuje identitu hnutí, deklaruje jeho boj a cíle, přichází s poselstvím křesťanům a hrozbou Izraeli. Právě proto se stal nejcitovanějším zdrojem informací o Hizballáhu a jeho prvotní podobě.

Název tohoto prohlášení vychází ze základní a dodnes živé sociální doktríny Hizballáhu, která definuje protiklad utlačovaných a utlačovatelů. Primárním hlediskem zde ale překvapivě nejsou islámská kritéria, ale spíše obecně humanistická koncepce, která neklade rozdíl mezi utlačovaným muslimem, křesťanem či kýmkoliv jiným. Projevem útlaku je pak vyvíjení ekonomického, politického i například kulturního nátlaku na člověka státem nebo režimem. Velkými utlačovateli v pojetí Hizballáhu se pak stávají Západ a Izrael, spolu s malými sekulárními arabskými režimy, které se jim snaží vyrovnat a napodobovat je. Všichni utlačovaní, tzn. všichni, kdo se vědomě staví na odpor takovému útlaku, státu a režimu, mohou automaticky počítat s podporou Hizballáhu.

Obsah programového prohlášení, či chcete-li Otevřeného dopisu Hizballáhu, by se dal shrnout do čtyř základních směrů, komu a co Hizballáh vzkazuje, jak sám sebe hodnotí a identifikuje a v neposlední řadě také jeho cíle, kterých chce za každou cenu dosáhnout jakýmikoliv prostředky. Nyní se tedy blíže seznámíme s tímto textem:

- 1) **Identita hnutí** – Hizballáh proklamuje svou příslušnost k islámské obci a zdůrazňuje její univerzalitu a své sepětí s ní. Otevřeně se hlásí k iránskému vzoru jako předvoji Strany Boží (*Hizb Allah*), přejímá koncept *wilájat al-faqih* a slibuje poslušnost vůdci - ochraniteli jmenovitě Rúholláhu Chomejmímu. Své sebeurčení odvolává na tři základní prameny, které jsou: Korán, sunna a právní rozhodnutí *faqíha* který je naším

¹⁵ Ideologická doktrína Hizballáhu.

¹⁶ Hezbollah program – open letter

¹⁷ Imáma libanonské vesnice Džibšit

pramenem nápodoby (*marja' al-taqlid*¹⁸). Zároveň zdůrazňuje svou integritu mezi sociální a vojenskou složkou heslem: „Každý z nás je vojákem!“

- 2) **Boj** – Hizballáh vyjadřuje odhodlání „svého lidu“ k odbojovému boji proti okupačním silám a západním imperialistům. Obviňuje USA, NATO a sionismus z napadení Libanonu a evropské spojence ameriky pak z umožnění masakru v kempech Sabra a Šatíla¹⁹ jejich předčasným odchodem. Obviňuje USA, Izrael a Falangisty z jejichž spojenectví vzešlo na 100 000 obětí a kteří donutili půl milionu muslimů k odchodu z domova. Dále ostře napadá a obviňuje bratry Džamaíly²⁰ ze zrady, spolčování s USA a z podpisu květnové smlouvy (1984) s Izraelem.²¹ Jeho boj neskončí dokud neustane bezpráví a sionismus nebude zničen.
- 3) **Cíle** – Velkým cílem Hizballáhu je zničení prvotních kořenů zla. Jednoznačně pojmenovává své nepřátele: Falangisty, Izrael, Francii a USA. Zatímco Francie a USA mají být jako „kolonialistické entity“ vyhnány z Libanonu, Falangisté mají být předáni spravedlnosti za své činy a Izrael jako cizorodý prvek musí být zničen. Zároveň hizballáh deklaruje přání nechat libanonský lid svobodně zvolit svoji vládu, přičemž ale doporučuje koncept islámského státu, který jako jediný zaručí garanci universality, spravedlnosti, svobody a nezávislosti. V zájmu dosažení těchto cílů se obrací na své přátele aby překonali vzájemné rozdíly a společně se semkli proti společnému nepříteli. Zároveň Hizballáh ujišťuje, že nemá v úmyslu nastolit v Libanonu islámský stát násilím. Existující *'asabíja*, čili konfesionální partikularismus a sektářská privilegia byla zdrojem dosavadních konfliktů a utrpení. Hizballáh považuje současný stav za tak nešťastný, že nápravu lze zjednat pouze radikální změnou a to jest revolučně, neboť veškerá opozice v rámci ústavy pouze posiluje tento zvrhlý režim.
- 4) **Vzkaz křesťanům** – Hizballáh se obrací na křesťany s prosbou, aby vyslechli výzvu nebes a vrátili se k rozumu namísto zbraní. Odmítá tolerovat křesťanskou netolerantnost vůči muslimům avšak dodává, že v žádném případě neusiluje o pomstu na těch, kdož jsou mírumilovní. Tvrdí, že sekulární stát nemůže zajistit spravedlivost a nastiňuje otázku proč by muslimové s křesťany nemohli společně usilovat o stát

¹⁸ Označení moci Velkého Ajatolláha vykonávat legální rozhodnutí v rámci islámského práva pro následovníky a níže postavené duchovní. Po Koránu, Prorocích a Imámech, je Marja' nejvyšší autoritou náboženského práva šíitského Islámu.

¹⁹ Sabra a Šatíla byli a dodnes jsou palestinské uprchlické tábory v Libanonu. 16 – 18. Zář 1982 zde libanonské falangistické milice povraždili skoro 2000 Palestinců a libanonců.

²⁰ Hlavní představitelé libanonských falangistů – pocházeli z vlivné křesťanské rodiny.

²¹ Dle této smlouvy se měl Libanon stát americkým protektorátem.

založený na předpisech náboženského práva. Výzývá také všechny utlačované – ať už muslimy či křesťany – k vyslyšení svého volání a přijetí pravého islámu včetně náboženské praxe. V případě odmítnutí mají křesťané udržovat dobré vztahy s muslimy a zanechat konfesionalismu a fanatismu.

- 5) Postoj ke světovému dění** – Hizballáh kategoricky odmítá Sovětský Svaz i Spojené státy, komunismus i kapitalismus, jelikož nejsou schopny zaručit spravedlivou společnost. Se zvláštním důrazem se staví proti mezinárodním jednotkám UNIFIL, které klade na úroveň sionistů a slibuje jim i všem dalším potencionálním nepřítelům angažujícím se na libanonském území a zasahujícím do jeho suverenity stejné zacházení jako se sionisty (An „Open Letter“ - The Hizballah program, 1985).

Hizballáh vzkazuje všem kdo nebudou chtít přijmout jeho názory a cíle, že nimi bude mít trpělivost dokud bůh nerozhodne. Výslovně se ale zřiká vnucování svých postojů i násilí na těch, kdo sami násilí nepoužívají. Největší prioritou zůstává totální zničení Izraele jako cizorodého prvku, který Hizballáh označuje za předvoj USA a nepřítele budoucích generací a dodává, že je nutno s ním bojovat za každou cenu, neboť sionistická entita, od počátku svého stvoření vybudovaná v zemi vyrvané jejím vlastníkům a na úkor muslimského lidu, usiluje o vytvoření Velkého Izraele od Eufratu k Nilu, což Hizballáh nemůže nikdy dopustit a bude bojovat do posledního bojovníka, do poslední kapky krve dokud Izrael nebude zničen. Dále proklamuje že nikdy neuzná žádnou smlouvu s Izraelem uzavřenou, příměří ani mírovou dohodu. Veškerá jednání se sionisty považuje za uznání židovského státu a všechny jednající tudíž za své nepřátele (Palmer, 2004: 118).

4.2 Hizballáh jako radikální militantní organizace v letech 1982 – 1991

Vzhledem k tomu, že Hizballáh vznikl původně jako reakce na izraelskou invazi, tudíž jako odbojové hnutí proti Izraeli, odvíjela se od tohoto základu také jeho činnost. Důležitým prvkem pro pochopení charakteristiky tohoto hnutí však byla hlavně ideologická spřízněnost s Íránem a íránskou islámskou revolucí. Přesto, že hlavními odbojovými strukturami v zemi se staly organizace Amal a Hizballáh, byl mezi nimi propastný rozdíl. Amal vznikl původně jako spíše náboženská organizace s pevně danou hierarchií a autoritativním vůdcem s cílem bránit práva šíitské menšiny a zasadit se o zrovnoprávnění šíitů v Libanonu. Chtěl toho

dosáhnout spojením náboženského hlásání a politiky a aktivně zapojit libanonské šíity do řízení chodu státu. Po nástupu Nabího Barriho se přetransformoval v partikulární stranu i nadále zastupující šíitské zájmy avšak místo nenásilného boje se aktivně zapojil do občanské války, což bylo samozřejmě v rozporu s původní myšlenkou zakladatele Músá as-Sadra. Jako takový však Amal zůstával stále „pouze“ ochráncem šíitů před vnitrostátními nepřáteli. Naproti tomu Hizballáh vznikl a priori jako íránský mocenský nástroj k boji proti židovskému státu a „imperiálnímu“ západu, tudíž stručně řečeno jako „ochranitel Islámu“. Právě proto se navzdory všudypřítomné občanské válce Hizballáh nikdy nezapletl do bojů s ostatními organizacemi zastupujícími jiné menšiny, neboť jak bylo uvedeno výše, jeho zájmem zůstával boj proti Izraeli a Západu. I když se Hizballáh párkrát dostal do sporu s původním Amalem, jinak jeho válečné konto vůči křesťanům, drúzům i sunnitským muslimům zůstalo prakticky bez poskvrny (Saad-Ghorayeb, 2002: 2).

Ideologická vyhraněnost Hizballáhu vůči Izraeli by se dala stručně shrnout do tří základních bloků, které si nyní popíšeme:

- 1) Antisionistický – míra nepřátelství vůči židovskému státu se dá jednoduše popsat na samotném výrazu, jakým Hizballáh Izrael označuje, to jest „absolutní zlo“. Hlavním základem antipatií se pak staly početné výroky z Koránu (z náboženského hlediska) Hizballáh uznává existenci židů-nesionistů, tedy těch neizraelských.²² Další skutečností, která je důvodem k nenávisti je inspirace sionismu v Bibli²³, respektive výklad sionistické ideologie na základě příběhů z Bible („země zaslíbená vyvolenému národu“) a samozřejmě také izraelská praxe udělování občanství na základě židovského náboženství.²⁴ Hizballáh je ve svém odmítání Izraele velmi striktní a zachází tak daleko, že jej označuje za „sionistickou“ respektive „židovskou“ entitu.
- 2) Protiizraelský – tento blok vychází ze samotné existence Izraele jako cizorodého židovského prvku v arabském světě. Vzhledem k tomu, že zde vznikl neprávem, je potřeba jeho totální zničení. Útočné akce jsou ale vedeny nejen proti Židům –

²² Paradoxem ovšem je, že i neizraelský žid může být sionista a naopak.

²³ Sionismus jako ideologie vznikl sice až v 19. století, jeho podstata se ale dá nalézt právě už v historických vyprávěních z Bible.

²⁴ Tato praxe je nazývána jako tzv. Zákon o návratu – tzn. že každý kdo má židovskou matku – tudíž je dle náboženských předpisů považován za žida, má právo se přestěhovat do Izraele a automaticky získává státní občanství. Dostupné na: <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=103&clanek=031016>, 25.10. 2011.

izraelcům samotným, ale i vůči civilním osobám, které se na území Izraele dobrovolně vyskytují.

- 3) Humanistický – agresivní chování, útlak nevinných, a arogance židovského státu je pro Hizballáh potvrzením esenciálně zlé podstaty Izraele. Zásadní myšlenkou je pak celosvětové židovské spiknutí proti arabskému světu, jež má za cíl vyhladit arabské obyvatelstvo a vytvořit velký židovský stát od Eufratu až po Nil (Saad-Ghorayeb, 2002: 140-141). Démonizace židovského státu tak dosahuje vrcholu, boj se tak dsotává na existenční úroveň bytí či nebytí, tudíž odpadá jakákoliv možnost kompromisu mezi znesvářenými stranami.

Ačkoliv vznikl Hizballáh primárně za účelem boje proti Izraeli a sionistickému hnutí, vytvořil si řadu dalších nepřátel. Jeho dalšími největšími nepřáteli jsou maronitská vláda v Libanonu a Západ, ne však ve smyslu náboženském, ale v kulturním a civilizačním, kdy je brán jako nepřítel islámu a ohrožuje rozklad arabsko- islámské kultury díky svým imperialistickým tendencím a expanzi ve světě. Znamená to tedy boj o vlastní identitu a udržení kulturní podstaty islámu. Tento fakt je vnímán Hizballáhem velmi negativně, nelze však tvrdit, že nepřátelství proti Západu je škatulkováno jako celek, jako je tomu například u Izraele. Nepřátelským Západem se v tomto případě rozumí západní vlády v čele s USA, Francií a Velkou Británií, které se různými způsoby podílely či podílejí na sionistické konspiraci proti islámu, uplatňují dvojí standardy a nelegitimně zasahují do vnitřních záležitostí islámských zemí (Šnidauf, 2002). Jako příklad můžeme uvést intervenci Mnohonárodnostních sil francouzsko-americko-italských vojsk v Libanonu roku 1982, kde byla jejich přítomnost vyžádána libanonskou vládou. Přestože zde měly tyto sbory být přítomny jen jako pomocné při evakuaci jednotek OOP z Bejrútu, bez dostačujícího mandátu opustily svou neutralitu a při obraně křesťanských maronitských zájmů zaútočily proti drúzským a syrským cílům. V tomto případě se jednalo o principiální porušení jejich statutu pomocných sil, tudíž se svými kroky snížili v očích Hizballáhu na stejnou úroveň jako libanonské milice a ztratili tak pro Hizballáh veškerou imunitu jejich přítomnosti v Libanonu (Norton, 2000: 23). Podobně tomu bylo s jednotkami OSN UNIFIL, které jako síly bránící odbojové aktivitě OOP proti Izraeli byly vnímány jako prosionistické tudíž nepřátelské.

Vzhledem k tomu, že Hizballáh vznikl de facto na principech íránské islámské revoluce, s cílem nastolit stejný režim i v Libanonu, stal se pro něj samotný Libanon třetím nepřátelským objektem. Důvodem zde ale nebyly náboženské či politické skupiny nýbrž celková koncepce konfesního státu, kde systémové, státem garantované sektářství bylo a je a priori nespravedlností a formou útlaku některé části obyvatelstva (Open Letter, 1985: 176-176). Jedním z hlavních cílů Hizballáhu ihned po jeho vzniku tedy bylo zničit tento způsob uspořádání státu a nastolit princip islámského chomejníjovského typu, který jako jediný zaručí univerzální spravedlnost. Podle mého názoru je však toto tvrzení velmi rozporuplné, neboť islámský stát, tak jak jej chtěl Hizballáh ustanovit, by nikdy nemohl poskytovat např. rovnocenné rozdělení vedení země mezi jednotlivé konfese, natož pak „univerzální spravedlnost“. Protože ale bylo ozbrojené úsilí proti okupaci vždy hlavní prioritou Hizballáhu, myšlenky na zřízení islámského státu nikdy nepřesáhly teoretickou hranici. Neboť samotný Hizballáh má o uspořádání dosažení cílů zcela jasno, viz citát: „Chceme-li dát lidem právo si zvolit (politický systém), musí být nejdříve svobodný a teprve pak může volit“ (Šnidauf, 2002). I v tomto ohledu si Hizballáh velmi protičečí, neboť podle jeho cílů chce nastolit předem určený politický systém (v tomto případě islámský stát), což, velmi stručně řečeno znamená, že libanonský lid jinou volbu prakticky nemá.

4.3 Prostředky ozbrojeného boje Hizballáhu proti Izraeli

Vzhledem k povaze hnutí Hizballáh, kdy se na jeho počátcích existence jednalo o silně radikální, militantní až teroristickou organizaci, odpovídaly a dodnes tomu také odpovídají prostředky boje proti izraelské okupaci a západnímu světu. Díky mohutné finanční i materiální pomoci Íránu si Hizballáh v žádném případě nemohl stěžovat na nedostatek konvenční vojenské techniky, samopalů, minometů, automatických pušek, granátů ale i těžké vojenské techniky jako byly tanky apod. Díky této podpoře bylo hnutí schopno v pozdějších fázích války po roce 1987 vstupovat i do otevřených vojenských střetů se syrskými jednotkami, samozřejmě jen v omezeném rozsahu. I tak měl ale Hizballáh skoro profesionální vojenské vybavení, což je na tak krátce existující organizaci pozoruhodné. Oči veřejnosti se neobracely s podivem k masivnímu arzenálu Hizballáhu, nýbrž k jeho nekonvenčnímu stylu vedení boje. V letech 1982 a 1991, v letech kdy radikalizace hnutí byla na vrcholu, a její členové se nezdráhali žádného projevu odboje, byli hlavními znaky nekonvenčního boje

Hizballáhu sebevražedné útoky a únosy rukojmí. Zejména první z těchto metod se ukázala v případě Izraele jako mimořádně efektivní. Stovky obětí na životech a rozsáhlé politické (Harik, 2004: 26) důsledky na straně Izraele jsou toho více než dobrým důkazem. Tím se ovšem Hizballáh zapsal do povědomí západních států (USA, Kanada, Izrael)²⁵ jako teroristická organizace (Harik, 2004: 195), jejíž činy byly paušalizovány a zařazeny do „škatulky“ s ostatními organizacemi podobného typu, se stejným vedením boje. Hizballáh ale chápal tyto metody jako zcela oprávněné. Příčina tohoto dvojího chápání pojmu „terorismus“ tkvěla v ideologii Hizballáhu, řídicího se Koránem. V pojetí Hizballáhu se akt teroru odvíjel od negativních cílů k nimž směřovalo bojové úsilí a až na druhém místě byly prostředky k jejich dosažení. Tím pádem se daly akce Izraele s pohledu Hizballáhu označit za teroristické, neboť jejich účelem byla vždy neospravedlnitelná agrese vůči nevinným lidem. Naopak vznešené cíle i prostředky Hizballáhu k jejich dosažení byly v jeho očích zcela v souladu s islámským smýšlením (Šnidauf, 2002). Nyní si tedy podrobněji popíšeme myšlení a chápání sebevražedných útoků v pojetí Hizballáhu. Pokud muslim zemře v boji za šíření Islámu, Korán mu slibuje odpuštění hříchů, osobní spásu, a přímou cestu do ráje. I přesto, že Korán sebevraždu jako takovou zcela odsuzuje, pokud mučedník zemře v boji s nepřítelem Islámu, pohled na věc se radikálně mění. Aby byl ale útok mučednickým činem a ne pouze zavrženíhodnou sebevraždou, musí mít reálnou šanci na úspěch, a to zejména úspěch politický, který může zvrátit celkovou situaci.²⁶ Jak se ukázalo tato teorie byla zcela realistická. Důležité je ovšem to, že mučednictví u Hizballáhu nepředstavovalo pouze sebevražedné útoky ale vztahovalo se i na osoby zemřelé neočekávaně ať už v boji s nepřítelem nebo všude tam kde se jednalo o boj v rámci Boží stezky²⁷, a kde se členové vystavovaly vědomému riziku smrti principiálně za účelem boje za Islám. Pokud byly tyto podmínky splněny, stala se smrt při útoku vysněným cílem sama o sobě.

To je také důvod, proč Hizballáh chápal snahu izraelských jednotek o zachování jejich života jako zbabělost a pohlížel na ně s opovržením, neboť na muslimské straně mučednictví

²⁵ Např. EU Hizballáh za teroristickou organizaci nepovažuje. Velká Británie, Nizozemsko a Austrálie považují za teroristické pouze jeho milice.

²⁶ Oficiální doktrína Koránu ovšem jakkukoliv formu sebevraždy zcela zakazuje. Tento výklad zvolili některé militantní organizace (viz. Hizballáh) aby tak ospravedlnili své činy.

²⁷ *Boj na stezce boží – tzv. malý džihád – jehož cílem je nastolení spravedlnosti na zemi. Viz. Korán 2:190 - „A bojujte na stezce Boží proti těm, kdož bojují proti vám, avšak nečiňte bezpráví, neboť Bůh nemiluje ty, kdož se bezpráví dopouštějí.“*

bylo a je stupněm nejvyššího hrdinství²⁸ a dokonce přineslo rodině zemřelého zvýšení sociálního statusu. Tuto opravdu upřímnou víru v mučednickou smrt můžeme dokázat na jednom z hlavních vůdců Hizballáhu. Zabití syna generálního tajemníka Sajjida Hasana Nassralláha v září 1997 okomentoval dotyčný takto: „ Jeho smrt mi přinesla největší pocit radosti, jakou může otec poznat“. To myslím mluví za vše. Hloubku kultu mučednictví pak pouze dokreslují každoroční oslavy Svátku mučedníků vyhlášeného na výročí prvního velkého sebevražedného útoku z roku 1982.

Nejvýznamějšími a také nejkrvavějšími útoky sebevražedných atentátníků Hizballáhu jsou bezesporu útoky uskutečněné v roce 1983. V dubnu roku 1983 narazil sebevražedný útočník s vozidlem plným výbušniny do budovy americké ambasády v Bejrútu a v listopadu byl stejným způsobem proveden útok na kasárna amerických a francouzských jednotek v Bejrútu (Helmer, 2006: 71). Výsledkem těchto útoků byly stovky mrtvých a raněných. Tyto útoky zcela změnily nahlížení západních zemí na Hizballáh a jeho aktivity. K oběma těmto útokům se přihlásila organizace Islámský džihád. Hizballáh jakoukoliv účast na těchto útocích odmítal, protože ale jeho struktura Islámský džihád zastřešovala, není pochyb o tom že vedení hnutí o těchto útocích vědělo, nebo je přímo pomáhalo naplánovat.

Dalším typem nekonvenčního vedení boje ze strany Hizballáhu pak byly únosy rukojmích (Harik, 2004: 169-170). Tyto aktivity se zaměřovaly především na vysoce postavené příslušníky izraelských jednotek a na západní cizince přítomné v Libanonu. Právě tyto činy vtiskly Hizballáhu neodmyslitelně nálepkou teroristické organizace. Pozoruhodné ovšem je, že Hizballáh se tím nechtěl zviditelnit a vždy kategoricky odmítal jakoukoliv účast ať už na sebevražedných útocích či na únosech rukojmí. Většinou se k útokům přihlásila organizace Islámský džihád která se tak mezi lety 1982 a 85 stala doslova fantomem Libanonu: přes množství, rozsah a fatální důsledky jeho činů zůstala organizace vždy dokonale utajena (Šnidauf, 2002). Přesto, že spousta pozorovatelů tvrdila, že Islámský džihád je pouze krycí jméno pro teroristické aktivity Hizballáhu, ten jakékoliv organizační propojení popřel a vzhledem k nedostatku důkazů se jeho tvrzení nikdy nedala vyloučit. Co už ovšem je zcela jasné je to, že Hizballáh ať už přímo či nepřímo organizoval či pomáhal s přípravami jednotlivých útoků, a zcela nepochybně umožňoval jednotlivým organizacím operovat na svém území a nepokoušel se útočným akcím zabránit. Některé zdroje (Jaber, 1997: 116-117)

²⁸ Tak si mučednictví vykládá Hizballáh a některé militantní islámské organizace.

také uvádějí, že většina útoků byla připravena v Íránu a provedena jednotlivci školenými přímo iránskými revolučními gardami, které mimochodem vtiskly Hizballáhu právě svůj nekonvenční styl vedení boje a taktiky. V této souvislosti je zmiňován Imád Mughníja, s jehož jménem se spojuje výcvikový tábor pro sebevražedné atentátníky v Baalbeku (Harik, 2004: 173).

Vztah současného Hizballáhu k únosům rukojmí je spíše ambivalentní. Na jedné straně z náboženského a morálního hlediska Hizballáh únosům oponuje a vyjadřuje souhlas a pochopení principů Konvence o rukojmích iniciované Spojenými státy. Na druhé straně ovšem Hizballáh nikdy tyto činy neodsoudil, jelikož rukojí pocházela ze zemí nepřátelských vůči Hizballáhu, tudíž byly únosy chápány jako způsoby obrany. Velkou roli zde sehrála i potencionální možnost toho, že rukojmí byli západními či izraelskými špehy a tudíž byli potencionálními nepřáteli. Pokud byla jejich příslušnost k cizím ozbrojeným silám nebo tajným službám průkazná – tak jak se tomu v několika případech skutečně stalo – vysloužily si akce ze strany Hizballáhu plnou podporu a uznání (Šnidauf, 2002).

4.4 Proces „libanonizace“ a politická adaptace Hizballáhu v letech 1991 – 2009

Zásadní zlom ve vývoji Hizballáhu a v jeho participaci na dění v Libanonu nastal v říjnu 1989, kdy byla v Taifu v saudské Arábii podepsána dohoda o příměří – Dokument o národní shodě známý spíše jako tzv. Taifská dohoda. Ta oficiálně ukončovala skoro 15 let trvající libanonskou občanskou válku (Usher, 1997: 60). Nicméně i přesto, že byla válka oficiálně ukončena, boje nadále probíhaly ještě několik týdnů.

Taifská dohoda, nejenže tedy ukončovala vleklou libanonskou občanskou válku, ale sloužila také jako základní listina práv a svobod, návod k národnímu usmíření, neboli, stručně řečeno, jako základní kámen pro novou libanonskou ústavu. Dohoda obsahovala návrhy na zrovnoprávnění a spravedlivější rozdělení libanonského politického systému mezi všechny sektářsko-církevní skupiny v Libanonu. Dále pak dohoda obsahovala oficiální ukončení válečného stavu, procedurální záležitosti ohledně rozpuštění všech libanonských milic

a začlenění jejich členů do libanonské armády, společnosti a státních institucí, řešení Syrsko-Libanonských vztahů atd. (Alagha, 2006: 284).

Nová libanonská ústava, oficiálním názvem „Ústava Libanonu po změnách z 21. Října 1990“ která již zahrnovala změny určené Taifskou dohodou, byla oficiálně přijata, jak již samotný název napovídá, 21. Října 1990. Nejdůležitějším prvkem nové ústavy pak bylo rozdělení politické moci mezi křesťany a muslimy 5:5, narozdíl od minulého rozdělení 6:5. V souladu s tím se také navýšil počet parlamentních křesel a to z 99 na současných 128. Mezi dalšími, již výše zmíněnými procedurálními záležitostmi, také obsahovala nejen rozpuštění, ale celkové odzbrojení libanonských milic a odevzdání jejich arzenálu libanonskému státu a tím napomoci vytvoření nové libanonské armády. Nicméně, i přestože rozpuštění milic bylo dle Taifské dohody nutné, situace umožňovala těmto odbojovým hnutím transformovat se v politické strany, čehož velmi efektivně využil právě Hizballáh. (Norton, 2007:96)

Zde se ale objevuje zásadní otázka, jak a jestli vůbec Hizballáh akceptoval dohody z Taifu. Problém byl ale v tom, že Hizballáh z Taifské dohody akceptoval jen to, co potřeboval resp. velmi efektivně využil možnosti transformace v politickou stranu. Zatímco ostatní libanonské milice odzbrojovaly, Hizballáh oddělil ze své hlavní struktury nové militantní křídlo Islámský odpor. Libanonská vláda souhlasila s tím, že Hizballáh bude bránit zemi proti případnému útoku ze strany nepřítele, neboť oficiální Libanonská armáda toho prozatím nebyla schopna. Tím dosáhl legitimacy nejen pro politické uskupení (které se později může účastnit voleb) ale i pro samotný Islámský odpor, který tím pádem získal monopol na ozbrojování a vedení odboje proti Izraeli v okupovaných zónách jižního Libanonu a stal se tak jediným ozbrojeným hnutím národního odporu libanonského státu. Argumentoval tím, že on jediný je obráncem Libanonu a má tudíž nárok na takové výjimky. Dá se tedy říci, že Hizballáh akceptoval Taifské dohody jen z části a to spíše z nutnosti než z přesvědčení (Alagha, 2006: 40-41).

Dalším zásadním zlomem v politickém vývoji Hizballáhu měly být první volby po občanské válce v roce 1992. Hizballáh byl nyní postaven před zásadní otázku. Účastnit se voleb v konfesijním, Hizballáhem tak odsuzovaném systému a podílet se aktivně na politickém formování Libanonu, či zůstat stranou a být nadále jakousi „opoziční silou“? Odpovědi na tuto otázku jsou hned dvě. Za prvé: po Taifské dohodě došlo, byť ne k zcela radikálnímu, ale velmi citelnému pozměnění politického systému ve prospěch muslimů. Tudíž

i Hizballáh, který starý „předtáifský režim viděl jako flagrantní nespravedlnost, považoval jej za fundament nespravedlivého konfesionalismu (Šnidauf, 2002) a označoval reformy za velmi nesmělé, nedotýkající se sektářských privilegií (Alagha, 2006: 40), musel uznat, že i když je nový systém opět zásadní nespravedlností, je to již nespravedlnost nižšího řádu, mimo jiné i díky lepšímu mocenskému vyladění, což byla pro Hizballáh základní podmínka tolerovatelnosti nového politického systému. Za druhé: vrcholní představitelé Hizballáhu odmítli možnost účastnit se aktivně na řízení neislámského maronitského státu již v 80. letech. Nicméně nejvlivnější šiitský duchovní Muhammad Husajn Fadlulláh se o aktivní účast ve volbách zasazoval již řadu let. Svůj kladný postoj k participaci na politickém dění argumentoval tím, že vzhledem k diverzifikovanosti libanonské společnosti, není možné provést revoluční přechod k islámskému státu s islámskými zákony. Tudíž je podle něj třeba postupná reforma Hizballáhu a s tím související aktivní zapojení do politického systému. (Norton, 2007: 99). Před následujícími parlamentními volbami roku 1992 tedy bylo jasné, jakou cestou se nově „umírněný“ Hizballáh vydá. Vzhledem k samotné citaci v Koránu: *„Nebudiž ve víře donucování“* a prohlášení generálního tajemníka Hizballáhu šejka Hasana Nasralláha : *„Řešením je dle našeho názoru ustavení islámského státu v Libanonu i mimo něj, ale to neznamená že bychom se museli ukvapit a nastolit takovéto řešení násilím na naší zemi a krajanech. Dáváme přednost čekání na den, kdy pomocí dialogu a v otevřené atmosféře uspějeme v přesvědčení svých krajanů, že jedinou alternativou je založení islámského státu(Šnidauf, 2002), byla tato cesta jedinou možností, jak udržet Hizballáh ve „hře o nadvládu na Libanonem“.*

Dalším, jedním z nejvýznamějších faktorů politické participace ve volbách 1992, byl samotný důvod existence Hizballáhu. Jak už bylo řečeno, Hizballáh vznikl jako odbojové hnutí proti izraelským okupačním silám s cílem vytlačit sionisty z území izraele a nastolit v Libanonu podle vzoru íránské islámské revoluce islámský stát. Myšlenka islámského státu musela být sice posunuta do pozadí dění, ale odsun židovských vojsk byl stále prioritou Hizballáhu. Otázka co by se ale s Hizballáhem stalo, když by izraelci skutečně zcela opustili okupovaná území, byla zásadní. Hnutí by zároveň se svým vítězstvím prakticky ztratilo legitimitu své existence a pravděpodobně i velkou část podporovatelů z řad šiitského obyvatelstva. Kdyby ale byl Hizballáh v politickém systému ukotven právě jako parlamentní strana, byl by problém jeho existence a legitimacy jednou provždy vyřešen. Tento postup ale

zcela nelegitimizoval existenci jeho ozbrojeného křídla. Potřebu ozbrojené složky Hizballáh argumentoval trvajícím okupací farem Šiba'á, viz. kapitola 5.2.

Tím, že se Hizballáh zúčastnil parlamentních voleb v roce 1992, dal jasně najevo směr kterým se v budoucnu vydá a to v podobě umírněné politické strany s vlastním křídlem ozbrojeného odporu (který mimo jiné slavil mnoho úspěchů v boji proti Izraeli). Hizballáh tak chtěl „bagatelizovat“ panislámské a revoluční politiky které jej charakterizovaly v 80. letech a nahradit je pragmatickou politikou, se kterou se bude moci aktivně zapojit do dění v libanonském politickém systému (Azani, 2009: 98) Do politického života se po těchto volbách Hizballáh zapojil s velmi uspokojivým výsledkem a to s 12-ti křesly v parlamentu. Tak započala dlouhá cesta transformace velmi radikálního militantního hnutí v umírněnou politickou stranu.

Do roku 2000 proběhly v Libanonu volby ještě dvakrát a to parlamentní volby v roce 1996 a komunální volby v roce 1998. I přes to, že Hizballáh byl Sýrií nucen spolupracovat s konkurenčním Amalem, dokázal získat další dvě křesla v parlamentu. Tím se naplno potvrdila nezanedbatelná role Hizballáhu v politickém procesu v Libanonu a tudíž se legitimizovala jeho existence.

Za zmínku stojí bezpochyby volební program, se kterým Hizballáh vstupoval do parlamentních voleb roku 1996. Narozdíl od „Otevřeného dopisu“ programového prohlášení Hizballáhu z 80. let, který byl funkční ideologickou doktrínou nově vzniklého hnutí, nový volební program, který se také stal novým základním programovým prohlášením Hizballáhu a nahradil tak „Otevřený dopis“ neobsahoval, až na pár výjimek, skoro žádné prvky dřívějšího radikalismu. (Šnidauf, 2002) Koncepce volebního programu byla následovná: 1) Odpor proti Izraelské okupaci ; 2) Dosažení rovnoprávnosti a ustanovení spravedlivého právního státu ; 3) Vyvíjet tlak na stát, aby přijal příznivou ekonomickou politiku ve vztahu k utlačovaným – se zaměřením na vyvážený rozvoj ; 4) Reforma školství ve společenské i akademické rovině ; 5) Sociální a zdravotnické reformy ; 6) Ochrana veřejných svobod ; 7) Posílení zahraniční politiky Libanonského státu (Alagha, 2006: 254-260). V porovnání s původním textem Otevřeného dopisu je zde na první pohled patrná politická vyzrállost Hizballáhu a jeho aktivní účast na libanonském parlamentarismu (Šnidauf, 2002).

Hizballáh tedy prošel velmi radikálním procesem změny ideologie a myšlení, kdy se z původně a univerzalisticky náboženského, revolučního, vůči libanonskému politickému systému silně negativistického a extrémně militantního guerillového hnutí vyvinula během cca. 10-ti let nábožensko-národní, reformní, státotvorně konstruktivní, demokraticky participující a pragmaticky smýšlející strukturovaná politická strana se sekulárními prvky a propracovanou sociální doktrínou aniž by jen částečně ztratila svoji vnitřní integritu či jakkoliv relativizovala či měnila sevá principiální stanoviska (např. boj proti židovskému státu atd.) (Šnidauf, 2002).

V roce 2000 se v parlamentních volbách podařilo získat koalici Amal – Hizballáh v jižním Libanonu 23 křesel v parlamentu. Premiérem se stal Rafík Harírí, jehož zvolení bylo silně podporováno Sýrií.²⁹ Zvrat na libanonské politické scéně nastal roku 2004, kdy Harírího vláda rezignovala kvůli hrubému zásahu syrské armády v Libanonu a také kvůli prodloužení mandátu prezidenta Emila Lahúda. Rafík Harírí byl o rok později zavražděn při bombovém útoku v Bejrútu. Podezření z komplotu tohoto činu padlo na Sýrii, neboť Harírí byl pro odsun syrských vojsk z Libanonu. Díky mezinárodními tlaku na syrské představitele se tak stalo v dubnu 2005 kdy syrská vojska opustila libanonské území. Odchod syrských vojsk vedl k rozpoutání „bitvy“ o politickou moc v Libanonu, které se zúčastnily tři politické frakce. Byly to tzv. Síly 14. Března, křesťansko-sunnitsko-drúzska prozápadní koalice. Druhým hráčem byla koalice Hizballáhu s Amalem a částí křesťanského bloku v čele s bývalým prezidentem Lahúdem, podporovaná Sýrií a Íránem. Třetím aktérem na politické scéně se stala organizace Fatáh al-Islám, která byla taktéž podporovaná Sýrií. Ve volbách v květnu 2005 pak prozápadní koalice získala 72 křesel, prosyrská koalice Hizballáhu a Amalu 35 křesel. Složení vlády pak jasně odráželo vzestup šiitské komunity a její podíl na participaci v politickém dění a také mocenský vzestup Hizballáhu. Byly to totiž první volby, ve kterých Hizballáh získal dvě pozice ve vládě. Zlomové byly tím spíše, že ministři Amalu a Hizballáhu jednali jako jedna skupina (Azani, 2007: 230).

Vzhledem k „vítězství“ Hizballáhu v druhé libanonské válce se očekávalo, že Hizballáh zastoupený ve vládě, je na dosah svého cíle a to nastolit v Libanonu islámský stát. Tato představa se ale zcela vytratila po posledních parlamentních volbách 7. června 2009. V těchto

²⁹Lebanon : Elections Held in 2000, dostupné na: http://www.ipu.org/parline-e/reports/arc/2179_00.htm, 10.1.2012.

volbách libanonská veřejnost jasně ukázala svoji prozápadní orientaci když zvítězil sunnitský prozápadní blok Saada Haríriho³⁰ který získal 71 ze 128 křesel. Opoziční prosyrské hnutí Hizballáh získalo pouhých 57 mandátů.³¹ „Prohráli jsme volby, akceptujeme výsledek jako vůli lidu“ prohlásil generál Michel Aún, vysoký politik blízký bloku tvořeného hnutími Hizballáh a Amal.³² Vůdce Hizballáhu Hasan Nasralláh se nechal slyšet že prohru uznává, ale že hnutí Hizballáh je v opozici stále silné a nijak neoslabilo. Nicméně, vzhledem k tomu, že v bývalé vládě měl Hizballáh spolu s Amalem 11 ministrů a dokonce právo veta, je porážka a oslabení vlivu Hizballáhu více než jasná.

5 Ozbrojený boj hnutí Hizballáh – hrozba bezpečnosti Izraele?

Když se Hizballáh formoval, nikdo netušil, jak moc bude ovlivňovat situaci na Blízkém východě a jak bude reálně formovat politickou scénu v Libanonu a jeho vztahy s Izraelem a ostatními arabskými sousedy. Neočekávané se stalo skutečností, když se z prakticky bezvýznamné guerillové³³ skupiny zformovalo nejprve malé „vojenské impérium“, které postupným vývojem dosáhlo až na samý vrchol libanonské politické scény. Je možné, že zpočátku se takovému vývoji chtěl vyvarovat Hizballáh sám, vzhledem k jeho proklamovaným cílům, ale běh událostí a okolnosti donutily hnutí k reformám, které by nejen vedly k samotné legitimizaci existence ozbrojených složek Hizballáhu ale i k možnostem, jak významně ovlivňovat politickou scénu nejen Libanonu ale de facto i celého regionu.

Každá mince má ale dvě strany a to samé platí o Hizballáhu. I přesto, že hnutí prošlo za dobu své existence velmi složitým procesem transformace z původně radikální militantní odbojové organizace v umírněnou politickou stranu, nikdy se zcela nedistancovalo od ozbrojených akcí, zejména pak od svého ozbrojeného křídla Islámského odporu. V této části práce se zaměříme na ozbrojený boj Hizballáhu vůči Izraeli od počátku existence Hizballáhu

³⁰ Saad Haríri – syn zavražděného bývalého premiéra Rafíka Haríriho.

³¹ Šíitský Hizballáh prohrál libanonské volby, zvítězila prozápadní koalice, dostupné na: <http://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/170804-siitsky-hizballah-prohral-libanonske-volby-zvitezila-prozapadni-koalice.html>, 15.1. 2012.

³² Libanon: vyhrály prozápadní síly, Hizballáh uznal porážku, dostupné na: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/libanon-vyhraly-prozapadni-sily-hizballah-uznal-porazku_123487.html, 15.1. 2012.

³³ Guerilla – forma ofensivního boje – tento pojem začal být používán v 19. století jako označení španělského odboje proti Napoleonovi

až po současnost. Jakkoliv se může zdát, že situace na Blízkém východě, respektive vztahy Izraele s Libanonem, potažmo s Hizballáhem jsou v dnešní době „vřelejší“ a hrozba ze strany Hizballáhu čím dál menší, opak je pravdou. Pokusíme se zmapovat útočné akce Hizballáhu a s nimi související reakce židovského státu. Pomocí prohlášení, rozhovorů a veřejných vystoupení představitelů Hizballáhu a izraelských vrcholných politických a vojenských představitelů se pokusíme zjistit, jestli vůbec byl někdy Hizballáh vnímán jako hrozba bezpečnosti Izraele a pokud ano, jak je vnímán v současnosti. V předchozích kapitolách jsme se seznámili se vznikem a transformací Hizballáhu v průběhu let. Abychom tedy mohli ozbrojený boj Hizballáhu zkoumat a pochopit jeho proměnu, rozdělíme si jej také na časová období podle toho, jaké události Hizballáh v jeho boji proti židovskému státu ovlivňovaly, jak se promítly do reálné podoby boje.

5.1 Období let 1982 – 2000

V počátcích existence Hizballáhu a v průběhu libanonské občanské války bylo hlavním projevem boje proti izraelským okupantům a mezinárodním jednotkám nekonvenční vedení boje.³⁴ Tato forma boje zahrnovala především sebevražedné atentáty a únosy důležitých vojenských představitelů nepřítele. K této bojové strategii, charakteristické zejména pro teroristické organizace, se Hizballáh uchyloval z čistě taktických důvodů. Vzhledem ke krátké době existence organizace, nebyl ještě zcela schopen účastnit se konvenčního vedení boje a vstupovat do otevřených střetů s izraelskými jednotkami. Tímto způsobem však mohl zasadit nepříteli velmi zdrcující rány. Nepřítel tak utrpěl velké ztráty na životech aniž by Hizballáh sám ztratil mnoho bojovníků.

Do boje proti IDF³⁵ a mezinárodním jednotkám operujícím v Bejrútu se Hizballáh aktivně zapojil v roce 1983 sérií sebevražedných a bombových útoků. Prvním cílem se v dubnu 1983 staly USA jako hlavní spojenec Izraele, respektive americká ambasáda v Bejrútu, když do budovy narazil útočník s vozidlem naloženým výbušninami. V listopadu téhož roku byl stejným způsobem spáchán útok na základnu amerických a francouzských jednotek v Bejrútu (Helmer, 2006: 71). Bilance útoku byla 220 mrtvých příslušníků US Marine, 18

³⁴ Nekonvenční vedení boje operuje většinou na území nepřítele – zahrnuje guerillový boj, subverze, sabotáže, sebevražedné útoky a únosy.

³⁵ Israel Defense Forces – Izraelské obranné síly

námořníků a 3 vojáci. Zároveň byl proveden druhý útok vozidlem s výbušninami, při kterém zahynulo 58 francouzských výsadkářů (Norton, 2007: 71). Další sebevražedný útok byl proveden sebevražednými atentátníky 4. října 1983 na Izraelské vojenské velení ve městě Tyr (Azani, 2009: 66), při kterém bylo zabito na 60 lidí. V souvislosti s těmito útoky prohlásil libanonský duchovní vůdce Hizballáhu Muhammad Husajn Fadlulláh: „Civilizace neznamená to, že budete raketám čelit s holí, bojovým letounům s drakem nebo válečné lodi s plachetnicí. Musíme čelit síle rovnoměrnou či ještě větší silou. Pokud je obrana našeho života, země a osudu legitimní, pak jsou legitimní i všechny prostředky naší obrany (Helmer, 2006 : 71).

Tyto útoky navždy rozbily již tak křehké a velmi vypjaté vztahy mezi Izraelem a šíitským hnutím Hizballáh. Výsledkem těchto útoků bylo stažení mezinárodních jednotek z Bejrútu a také stažení izraelských ozbrojených sil, které se zkonsolidovaly na území jižního Libanonu a obsadili zde zhruba desetakilometrové „narázníkové pásmo“. Tento „úspěch“ nastartoval růst Hizballáhu do nevídaných rozměrů a spustil také neutuchající agrese ze strany Hizballáhu na dalších několik let.

V březnu roku 1984 vyhlásil jeden z vůdců Hizballáhu Muhammad Mahdí Shams al-Din tzv. defenzivní Džihád³⁶ proti izraelským okupantům. (Azani, 2009: 67) V letech 1985 – 1988 tak byly izraelské pozice na jižní hranici Libanonu pod neustálými útoky Hizballáhu a jeho bojovníků.

Dalším typem vedení nekonvenčního boje bylo unášení rukojmích. Za dobu trvání izraelsko-libanonského konfliktu byly uneseny desítky ať už izraelských, amerických či příslušníci jiných mezinárodních sil operujících v Libanonu. Únosy sloužily jako velmi efektivní nástroj vyjednávání. Hizballáh za propuštění rukojmí často požadoval zejména propuštění svých zajatých bojovníků apod. (Azani, 2009: 70)) Začátkem 90. let únosy zcela ustaly a změnila se i politika Hizballáhu co se teroristických útoků týče. Konec libanonské občanské války přinesl výraznou změnu na blízkovýchodní scéně přičemž musíme počítat s obrovským nárůstem síly a vlivu Hizballáhu, jenž byl (a stále je) podporován Íránem a Sýrií (zbraně, výcviková střediska, peníze).

Opakující se nálety raket Hizballáhu na izraelské území a naopak izraelské reakce na tyto útoky eskalovaly v roce 1996. Izrelští vojáci při jednom ze svých přeshraničních útoků zabili

³⁶ Svatá válka v zájmu šíření nebo obrany Islámu

libanonského mladíka a řada dalších byla zraněna. Na severní Izrael se snesla doslova „sprcha raket“. Reakce na sebe nenechala dlouho čekat. Již po sedmi dnech, v návaznosti na nedávnou „Operaci Zodpovědnost“³⁷ spustily izraelské vojenské síly další „Operaci Hrozny Hněvu“ (Herzog, 2008: 486-488) Tato operace zahrnovala masivní nálety a bombardování libanonského území, ničení infrastruktury, mostů, silnic, železnic aby Hizballáh nemohl dopravovat své bojovníky na jižní frontu. I přes všechnu snahu však izraelské síly od vypuknutí konfliktu do uzavření příměří 26. dubna, nedokázaly zabránit neutuchajícímu dopadání raket typu Kat’uša³⁸ na území severního Izraele. (Herzog, 2008: tamtéž) To byl první důkaz toho, že Hizballáh je rovnocenným aktérem a že Izrael musí přehodnotit svůj pohled na nepřítele.

V roce 2000 nastal zásadní zlom ve vývoji celého konfliktu, když izraelská armáda v návaznosti na rezoluci RB OSN č. 425 opustila pozice v jižním libanonu (Norton, 2007: 88-90). 24. května večer byla izraelská armáda za hranicemi a tzv. security-zone³⁹, byla oficiálně zrušena (Norton, 2000: 32) To znamenalo nejen konec téměř 18 leté okupace, ale hlavně pro Hizballáh obrovské zadostiučinění a zároveň vítězství v jeho boji proti židovským okupantům. Generální tajemník Hizballáhu prohlásil ve svém vystoupení 6. června v televizi Al- Manar : Tento den se zapíše do dějin, jako den historického vítězství Arabského boje proti Izraeli (Nasralláh, 6. 6. 2000)Hizballáh se tak stal velmi důležitým hráčem v regionu který se těšil mnohem větší důležitosti než kdykoliv dříve (Zisser, 2002: 3)

Vývoj situace na izraelsko-libanonských hranicích v tomto období jasně ukazoval, jak se mění přístup izraelského velení vůči Hizballáhu. Masivní izraelské vojenské manévry značili, že Izrael začíná chápat Hizballáh jako reálnou hrozbu, ne však jako sobě rovného protivníka. I přes tuhý odpor, který bojovníci Hizballáhu kladli při těchto střetech však Izrael nebral Hizballáh přímo jako potencionální hrozbu samotné existence židovského státu.

5.2 Situace po příměří v roce 2000

³⁷ 25. – 31.7. 1993 – cílem bylo ničení strategických cílů v Libanonu, zejména na území Hizballáhu

³⁸ Raketomet BM 13-16, tzv. Kat’uša – patřily do výzbroje Rudé armády během II. světové války

³⁹ Bezpečnostní zóna (viz. příloha – desetikilometrové nárazníkové pásmo které izraelské vojsko okupovalo.

Vzhledem k tomu, že Hizballáh zakládal legitimitu své existence na osvobozeneckém boji proti izraelským okupantům, zdálo se že po odchodu izraelských vojsk již není dále zapotřebí této ozbrojené milice a že Hizballáh složí zbraně a půjde dál umírněnou politickou cestou libanonizace. To se však nestalo. Vzhledem k tomu, že izraelské síly stále zůstaly přítomny v oblasti farem Šibá'a⁴⁰, dal tím Hizballáhu možnost ospravedlnit své pokračující zbrojení. I přesto, že tato oblast byla územím Sýrie a ne Libanonu, Hizballáh tak argumentuje prakticky dodnes.

Kdo by si myslel, že po stažení židovských vojsk z Libanonu se situace na izraelsko-libanonských hranicích alespoň částečně uklidní, byl na omylu. Naopak, Hizballáh začal na území jižního Libanonu podél hranic s Izraelem hromadit své síly. Vybuďoval zde důmyslné moderní opevnění a síť tunelů sahajících od libanonského pobřeží až po hornatá území země.⁴¹ Hizballáh prakticky vytvořil z území jižního Libanonu jakýsi „Hizballahland“, vlastní ekvivalent státu s vlastními politickými, vojenskými a civilními pravidly (Zisser, 2002: 6). Hizballáh dosáhl vojenské síly ministátu ovšem bez konvenčních omezení⁴² náležitých státu suverénimu (Zisser, 2002: 4) Zde se naskytá otázka, k čemu tato fortifikace bude sloužit když vítězství Hizballáhu bylo dosaženo? Nesmíme zapomenout, že proklamovaným cílem Hizballáhu nebylo pouhé vyhnání izraelců z Libanonu, ale také úplné zničení cizorodého židovského prvku. Dalo by se říci, že Hizballáh se začal připravovat na otevřenou válku s Izraelem (Zisser, 2002: 6).

To vše byly počínající náznaky toho, že Hizballáh se stal velmi mocným politickým, ale především vojenským aktérem v regionu a že je na cestě k reálnému uskutečnění svých cílů. Důkazem zvyšujícího se sebevědomí Hizballáhu a jeho představitelů jsou prohlášení vydaná generálním tajemníkem Hizballáhu Hasanem Nasralláhem a Šejka Nabila Qa'uka, generála Hizballáhu v jižním Libanonu. Hasan Nasralláh nastínil možný vývoj situace svým prohlášením, že „ Izrael, který má nejsilnější letectvo a nukleární výzbroj v regionu, je slabší než pavoučí síť“ (Nasralláh, 6. 6. 200). Během druhé intifády⁴³ „al-aksá“ v roce 2002, respektive jako reakci na Palestinskou sebevražednou kampaň proti Izraeli z nichž

⁴⁰ Farmy Šibá'a – strategické území s vodními zdroji ležící v masivu Hermon. OSN toto území považuje za součást Golanských výšin – okupovaných Izraelem od roku 1967. Viz. příloha č.3.

⁴¹ Deník Haaretz – dostupné na <http://www.haaretz.com/news/diplomacy-defense/special-idf-units-preparing-for-mass-lebanon-incursion-if-war-breaks-out-with-hezbollah-1.423178>, 25. 2. 2012.

⁴² Konvenční omezení = suverenní stát se musí řídit mezinárodní právem. To Hizballáh nemusel.

⁴³ Intifáda al-Aksá – hlavní konflikt mezi Izraelci a Palestinci, uskutečnila se sedm let po první intifádě (1987), důvodem byla návštěva Ariela Šarona na Chrámové hoře, trvala 5 let

nejznámější byl tzv. Pesachový masakr⁴⁴ prohlásil generál Hizballáhu Nabil Qa'uk, že „ Izrael exploduje zevnitř a z Tel Avivu se stává město duchů..Izrael je vyčerpán, leží na zemi a krvácí na rovině politické, vojenské ale i bezpečnostní..Jediné co nyní musíme udělat, je skoncovat s ním“ (Nabil Qa'uk, 7. 3. 2002).

Tato rétorika jasně ukázala, že Hizballáh se již nebojí otevřeně konfrontovat Izrael a proklamovat jeho zničení. Tato rétorika také na dlouhá léta dopředu ovlivnila situaci na blízkém východě, k permanentní přípravě na válku, ke které také brzy došlo.

Čím více Hizballáh rostl a sílil, tím více se mělo izraelské velení na pozoru. Vzhledem ke všem prohlášením Izrael silně pociťoval vzrůstající nebezpečí ze strany Hizballáhu, avšak stále se zdržoval ofensivního chování a udržoval si svůj defenzivní postoj k nepříteli.

5.3 34 denní válka v roce 2006 - „druhá libanonská válka“

Druhá libanonská válka se stala dalším milníkem ve vnímání Hizballáhu Izraelem a celkově ve vnímání Hizballáhu světovou veřejností. Hizballáh opět dokázal, že je schopen izraelským vojskům čelit již v naprosto rovnocenně v otevřených střetech, že je schopen vést válku proti Izraeli (hlavně díky bohatým dodávkám zbraní z Íránu (např. pušky, kulomety, granátomety ale i těžká technika jako tanky apod.) (Šnaidauf, 2002) a ukázal tak svou vojenskou sílu, kterou by mu mohl závidět i leckterý suverenní stát.

Do roku 2006, respektive do vypuknutí konfliktu byly samozřejmě přeshraniční útoky Hizballáhu na pozice izraelských posádek a naopak odvetné údery židovského letectva prakticky na týdenním pořádku. Vše se ale změnilo 12. června 2006⁴⁵. Skupina bojovníků Hizballáhu na hranici s Izraelem napadla izraelskou hlídku, zabila tři vojáky a dva zajala a unesla na území Libanonu ovládaného Hizballáhem. Cílem Hizballáhu bylo donutit Izrael k propuštění tisíců palestinských a libanonských zajatců výměnou za zajaté vojáky (Azani, 2009: 223).

⁴⁴ 27. března 2002 se palestinský atentátník odpálil v Park Hotelu v izraelském turistickém letovisku Netanja mezi skupinou civilistů.

⁴⁵The Guardian., dostupné na:

<http://www.guardian.co.uk/world/2007/jul/13/syria.israelandthepalestinians?INTCMP=ILCNETTXT3487>, 25. 2. 2012. (viz. příloha č.5)

Během 24 hodin spustil Izrael nebývalou vojenskou akci od dob první libanonské války. Zahájil námořní i leteckou blokádu Libanonu a na strategické cíle začaly dopadat první bomby (Norton, 2007: 135-137) Izraelský premiér Ehud Olmert označil útok Hizballáhu za „projev válečné akce“ a dodal, že „Jde o akt války ze strany Libanonu. Každý kdo zkouší rozhodnost Izraele zaplatí vysokou cenu“⁴⁶

Libanonský premiér Fuád Siniura se však k odpovědnosti libanonské vlády za činy Hizballáhu postavil odmítavě: „Vláda u únosu předem nevěděla, není za něj odpovědná a v žádném případě neschvaluje dění na hranicích s Izraelem.“⁴⁷

Hizballáh v žádném případě nepřepokládal tak rozsáhlou odvetnou akci ze strany Izraele, ale jak se později ukázalo byl na ni velmi dobře připraven. Izraelský ministr obrany při zahájení této války konstatoval, že : „Nasralláh si bude pamatovat, kdo je to Amir Perc!“⁴⁸ A vskutku, s určitostí dnes můžeme prohlásit, že Hasan Nasralláh, generální tajemník Hizballáhu si toto jméno bude pamatovat velmi dobře, neboť Amir Perc z něj udělal nejpopulárnějšího vůdce v arabském světě.⁴⁹ Jakkoliv byla izraelská armáda vždy perfektně připravena a i velmi asymetrický konflikt dokázala dotáhnout do vítězného konce, tentokrát si izraelské vojsko s Hizballáhem nedokázalo úspěšně poradit. Důkazem toho, že se Hizballáh Izraele opravdu nebojí, bylo prohlášení Hasana Nasralláha po nočním útoku na jeho rezidenci v Bejrútu. Aby generální tajemník dal najevo, že je v pořádku, přes mobilní telefon řekl do televizního vysílání: Chtěli jste otevřenou válku, máte ji mít! My jsme na ni připraveni!“ Izraelským vojenským plánem bylo zničit infrastrukturu v Libanonu, aby zabránil možnosti mobility Hizballáhu, dále zničení nosičů raket Hizballáhu, speciálně raket s dlouhým doletem, zničení sídla vojenského velení Hizballáhu a jeho spřízněných médií, zejména stanice Al-Manár. To vše záviselo především na izraelském letectvu. Tento plán se ale izraelcům podařilo splnit ani ne z poloviny. Hizballáh odpovídal na agresi izraelského vojska odpalováním až 150 raket středního doletu Kat'ušů denně, v posledních dnech války to bylo až 250 raket

⁴⁶ Aktuálně.cz, dostupné na: http://aktualne.centrum.cz/zahranici/blizky-vychod/clanek.phtml?id=195257&tro450_0_0, 25. 2. 2012, 25. 2. 2012.

⁴⁷ The Guardian., dostupné na: <http://www.guardian.co.uk/world/2007/jul/13/syria.israelandthepalestinians?INTCMP=ILCNETTXT3487>, 25. 2. 2012.

⁴⁸ Konstanty Gebert, Usmívající se Ahmadinežádova tvář. Listy, dostupné na: <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=065&clanek=050608>, 25. 2. 2012.

⁴⁹ Konstanty Gebert, Usmívající se Ahmadinežádova tvář. Listy, dostupné na: <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=065&clanek=050608>, 25. 2. 2012.

denně. Mnohé z nich zasáhly důležité strategické cíle v Izraeli a rakety dlouhého doletu dokonce zasáhly třetí největší město Izraele, Haifu (Norton, 2007: 136-138). Situace se začala obracet když premiér Olmert změnil cíle ofensivy na pouhé vysvobození dvou zajatých vojáků a okamžité stažení z Libanonu, k čemuž přispěla i světová veřejnost která odsoudila izraelský postup, zabíjení civilistů a dokonce i smrt čtyř nezávislých pozorovatelů OSN, kteří zahynuli při mohutném izraelském bombardování.

14. srpna 2006 v časných ranních hodinách ustala palba a obě strany konfliktu dodržovaly ujednané příměří. OSN spustila masivní humanitární misi na pomoc uprchlíkům, kteří se začali vracet do svých zničených domovů. Ještě tentýž večer se izraelská armáda zcela stáhla z území Libanonu a Druhá libanonská válka skončila.⁵⁰

Hizballáh prokázal mnohem více odvahy a odporu než kdokoliv předvídal. Dokonce izraelský brigádní generál Guy Zur prohlásil, že: Hizballáh je zdaleka ta nejlepší guerillová odbojová organizace na světě⁵¹

Podle většiny izraelských představitelů i vůdců Hizballáhu se jasně ukazuje že Hizballáh v posledních letech nabírá na síle. Druhá libanonská válka toho byla důkazem a pro Hizballáh velkým vítězstvím i přesto, že ztratil mnoho bojovníků. Naopak Ehud Olmert prohlásil výsledky války za vítězství Izraele.⁵² S tímto názorem ale moc izraelců nesouhlasí. Jossi Klein Halevi z jeruzalémského expertního střediska Shalem řekl, že: „Olmert začal tuto válku s celonárodní podporou. Já sám jsem se cítil být jeho zapáleným stoupencem. On však končí válku s roztrpčeným a zesláblým národem, který se cítí být bez vůdce. V jednom z nejčtenějších židovských listů Jedioth Achronot pak Nahum Barnea napsal: „Nevyhráli jsme, vyhlášení příměří umožní, aby jednoho dne začala válka proti Židům“⁵³

Nejdůležitějším výsledkem druhé libanonské války nebylo ani to kolik padlo izraelských vojáků či bojovníků hizballáhu, kolik tanků, vojenských posádek bylo zničeno, kolik raket odpáleno. Stručně řečeno nezáleží na tom kdo skutečně v této válce zvítězil. Důležité jsou

⁵⁰ OSN. Chronologie konfliktu mezi Izraelem a Hizballáhem. Dostupné na: <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1166>, 25. 2. 2012.

⁵¹ Israeli military studies Hezbollah's resilience, dostupné na: http://www.usatoday.com/news/world/2006-09-13-israel-army_x.htm, 28. 2. 2012.

⁵² The Guardian, dostupné na:

<http://www.guardian.co.uk/world/2007/jul/13/syria.israelandthepalestinians?INTCMP=ILCNETTXT3487>, 28. 2. 2012.

⁵³ Aktuálně.cz, dostupné na: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/blizky-vychod/clanek.phtml?id=214767>, 28. 2. 2012.

pocity, pocity které teď na Blízkém východě nevěští Izraeli nic dobrého. Velká část muslimského obyvatelstva tohoto regionu věří, že izraelci byli poraženi a považují Hasana Nasralláha za největšího vojenského vůdce své doby, který dokázal to, co jiní arabští vůdci nedokázali ani za pomoci tisíců tanků, letadel a obrovských armád. Arabská média oznamovala, že Izrael slábne. Ať už se jednalo o opuštění pozic v jižním Libanonu v roce 2000, opuštění pásma Gazy, či o jeho „žadonění“ o příměří s Hizballáhem. Tato situace ale může být nebezpečná nejen pro tento region, ale vzhledem k možnosti nukleární války pro celý svět. Arabské státy v tomto období skutečně cítily příležitost k naplnění svého snu o totálním zničení Izraele. Po druhé libanonské válce tedy nebylo důležité kdo vyhrál, ale kdo se přesvědčivěji tvářil jako vítěz. K izraelské smůle to byl právě Hizballáh.⁵⁴

Rok 2006 jasně ukázal, jak Izrael vnímá svého nepřítele. Jak už bylo výše řečeno, izraelská reakce na únos dvou izraelských vojáků byla nebyvalá od dob libanonské občanské války a dle vyjádření samotných představitelů Hizballáhu naprosto nečekaná⁵⁵. Tato reakce ovšem naznačila značnou proměnu ve vnímání Hizballáhu Izraelem. Dovolím si tvrdit, že izraelské vojenské velení poprvé v historii tohoto letitého sporu ukázalo tímto masivním zásahem svou slabinu a to reálné obavy z nepřítele. A je tak zcela logické předpokládat, že izraelské obavy úměrně vzrostly po „neúspěchu“ této akce, tím spíše, že Hizballáh dokázal úspěšně tento útok odrazit. Tento konflikt nejen dle mého názoru ale i dle vyjádření představitelů obou stran⁵⁶ jasně ukázal dvě důležitá fakta: 1) Izrael se skutečně obává svého nepřítele a je ochoten sáhnout při jeho eliminaci i k mohutným vojenským operacím a za 2) Hizballáh ukázal, že je schopen těmto operacím úspěšně čelit, čímž posílil své sebevědomí a zároveň prohloubil izraelské obavy.

⁵⁴ Český rozhlas. Kdo vyhrál libanonskou válku? Dostupné na:

http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/269175, 28. 2. 2012.

⁵⁵ Hizbullah: We didn't expect such harsh Israeli response, dostupné na: <http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3281405,00.html>, 28. 2. 2012.

⁵⁶ Ehud Olmert: Dost! Izrael eliminuje Hizballáh a Hamas dostupné na: <http://info.pravdaoislamu.cz/index.php/2006/07/18/souhrn-zprav-z-izraelske-fronty-6/>, 28. 2. 2012.

Hezbollah: „We are ready for open“ with Israel, dostupné na: <http://www.katu.com/news/3632796.html>, 28. 2. 2012.

6 Vztahy Izraele a Hizballáhu v současnosti

Jak už bylo řečeno, Hizballáh od roku 2000, po svém historickém vítězství nad Izraelem, získával stále více popularity a zároveň čím dál víc nabýval na síle. I když v roce 2006 hrozilo, že bude Hizballáh poražen, dokázal zvrátit výsledek druhé libanonské války ve svůj prospěch a Izrael tak opět musel „stáhnout ocas“ a opustit Libanon. Nyní si přiblížíme dění na Blízkém východě po roce 2006. V současnosti se dle mého názoru schyluje k další, tentokrát již opravdu totální válce⁵⁷. Narozdíl od dob minulých však na tuto skutečnost upozorňují i samotné izraelské úřady.⁵⁸

Nebudeme ale předbíhat a připomeneme si nejdůležitější okamžiky, události a názory, které se za posledních 6 let od druhé libanonské války odehrály.

Dalo by se říci, že druhá libanonská válka skončila oficiálně až v roce 2008, kdy byla dohodnuta výměna izraelských zajatců za ty palestinské. V očekávání tohoto procesu byl celý Izrael velmi rozrušen. Více než dva roky byl izraelská veřejnost ujišťována, že se oba rezervisté vrátí v pořádku do vlasti. Přehnaná očekávání však vedla k velkému zklamání. Oba unesení vojáci byli mrtvi, do Izraele dorazila jen jejich těla v rakvích. Přepokládá se, že jeden z vojáků zemřel již při vpádu Izraele do Libanonu roku 2006, druhý zřejmě podlehl těžkým zraněním v průběhu války. Hořkost této situace dokresluje i to, že dvě těla mrtvých vojáků byla „vyměněna“ za pět živých arabských bojovníků a asi dvě stovky ostatků palestinců a libanonců. Podle izraelských novinářů byla tato výměna sladká tečka za libanonskou válkou, podtrhávající vítězství Hizballáhu, který tak mohl znovu oslavovat⁵⁹

Paradoxem je, že za „pouhá těla“ vojáků, Hizballáh dosáhl propuštění prominentního vězně Samira Kuntara, který byl uvězněn již v roce 1979 za brutální vraždu čtyř lidí. To zdvihlo v Izraeli obrovskou vlnu nevole, zejména proti premiéru Ehmudu Olmertovi, který se

⁵⁷ Israel planning 3rd Lebanon War, dostupné na: <http://www.presstv.ir/detail/205544.html>, 28. 2. 2012.

⁵⁸ Arutz Sheva. Security Officials – More attacks Coming. Dostupné na:

<http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/152880#.T4mtZat8Ao4>, 28. 2. 2012.

⁵⁹ Český rozhlas. Výměna zajatců mezi Izraelem a Hizballáhem. Dostupné na:

<http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/152880#.T4mtZat8Ao4>, 30. 3. 2012.

jevil jako značně špatný vyjednaváč a tato další „prohra“ mu byla připsána k té před dvěma roky.⁶⁰

Pro Kuntara a zbylé čtyři bojovníky byla v Bejrútu připraveno uvítání hodné válečných hrdinů. Hasan Nasralláh, poté co si s každým propuštěným zajatcem osobně potřásl rukou, objal a políbil jej, prohlásil k desetitisícům shromážděných lidí: „Éra porážek je pryč! Nastává éra vítězství! Tento národ, tato země a tento lid, nemohou být poraženi! „Je to velmi smutný den, Izrael zaplatil velmi vysokou cenu“ prohlásil vládní mluvčí Mark Regev⁶¹. Izrael opět prohrál.

V roce 2009 začalo napětí na Blízkém východě opět dosahovat neudržitelného bodu a strach z války od tohoto roku prudce roste. Podle deníku Times shromáždil Hizballáh u izraelských hranic na 40 000 raket typu země- země, dále trénuje své bojovníky používat protiletadlové střely. Podle The Times je Hizballáh schopen zasáhnout i nejcitlivější místo Izraele, jeho hlavní město Tel Aviv.⁶²

Podle izraelského ministerstva zahraničí Hizballáh od roku 2006 ještě více zmohutnil zbrojení a shromažďuje další a další zbraně a těžkou vojenskou techniku. Zpráva izraelského ministerstva zahraničí z 12. Června 2009 uvádí, že Hizballáh má na jižních i severních hranicích Libanonu rozmístěno na desítky tisíc raket středního i dlouhého doletu, stovky protitankových raket a protiletadlových střel a zbraní, desítky bezpilotních prostředků atd.⁶³

V regionu od roku 2009 panují obavy z vypuknutí nového, mnohem většího konfliktu než který se odehrál v roce 2006. Hizballáh je mnohem lépe vybaven, což potvrzují nejen představitelé Hizballáhu ale i Izraele a Pentagonu. „Hizballáh nejenže obměnil munici, ale

⁶⁰ Český rozhlas. Výměna zajatců mezi Izraelem a Hizballáhem, dostupné na: http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/vymena-zajatcu-mezi-izraelem-a-hizballahem--475717, 30. 3. 2012.

⁶¹ iDnes.cz. Izrael a Hizballáh si na hranici vyměnili vězně a těla vojáků. Dostupné na: http://zpravy.idnes.cz/izrael-a-hizballah-si-na-hranici-vymenily-vezne-a-tela-vojaku-prt-/zahranicni.aspx?c=A080716_091907_zahranicni_ad, 30. 3. 2012.

⁶² iDnes.cz. Hizballáh má u hranic s Izraelem 40 000 raket. Dostupné na: http://zpravy.idnes.cz/hizballah-ma-u-hranic-s-izraelem-40-tisic-raket-strach-z-valky-roste-1c5-/zahranicni.aspx?c=A090805_184937_zahranicni_ipl, 30. 3. 2012.

⁶³ <http://www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullah/The-Second-Lebanon-War-Three-years-later-12-Jul-2009>, 30. 3. 2012. (viz. příloha č. 7)

také modernizoval rakety. Je schopen zasáhnout i Tel Aviv⁶⁴“ řekl zástupce izraelského ministra obrany Danny Ayalon.

Podle Pentagonu je situace s Hizballáhem a jeho spojenci Sýrií a Íránem velmi kritická. „Sýrie a Írán poskytují Hizballáhu zbraňové systémy včetně raket se stále lepší kapacitou“ řekl po jednání s izraelským ministrem obrany Ehudem Barakem šéf pentagonu a americký ministr obrany Robert Gates. Gates dodal také velmi znepokojivou informaci a to, že : „Nyní jsme v situaci, kdy má Hizballáh daleko více raket než většina vlád světa. To je destabilizující pro celý region a my to bedlivě sledujeme“⁶⁵ Ehud Barak jen dodal, že „ Izrael vylučuje možnost války. V žádném případě neplánuje rozpoutat konflikt s Libanonem či Sýrií“⁶⁶ Sýrie i Írán poskytují Hizballáhu zbraně i přesto, že je to v rozporu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1701, který ukončila konflikt v roce 2006. Jak je vidět, ani jeden ze spojenců Hizballáhu si s tímto nařízením příliš starostí nedělají.

„Mír posledních tří let by mohl zmizet každou minutou“ prohlásil jeden z generálů izraelské armády Alon Friedman.

Hizballáh sice přímo nepotvrdil množství ani typy munice které vlastní, ale jeho představitelé se nechali slyšet, že jsou na další konflikt velmi dobře připraveni. „Válka definitivně přijde a my jsme připraveni“ prohlásil jeden z bojovníků hnutí.

Dalším prvkem radikálního vývoje a pokroku Hizballáhu je bezpochyby jeho tajná služba. Výzvědná služba, která je nejen podle Hizballáhu, ale paradoxně i podle izraelců lepší než ta jejich. Skutečně, podle bezpečnostní studie kterou otiskl vojenský měsíčník Ma'arahot ve které hodnotí poměry výzvědných služeb izraelští vojenští představitelé i přes to, že izraelské vybavení je na vyšší technické úrovni, Hizballáh ohodnotili velitelé mnohem lépe z hlediska špionáže, motivace k boji, strategie i výcviku a organizační struktury.⁶⁷

K této studii se vyjádřil i Jiří Schneider, který působí v Pražském institutu bezpečnostních studií. „ *Nemyslím, že hlavním výsledkem studie je příznání Izraele, že má Hizballáh lepší*

⁶⁴ Viz. příloha 6.

⁶⁵ iDnes.cz. Hizbaláh má více raket než většina vlád světa. Dostupné na: http://zpravy.idnes.cz/hizballah-ma-vice-raket-nez-vetsina-svetovych-vlad-tvrdi-sef-pentagonu-lmt-zahranicni.aspx?c=A100428_101443_zahranicni_stf, 30. 3. 2012.

⁶⁶ tamtéž

⁶⁷ Zprávy.rozhlas.cz. Izraelci hodnotí libanonský Hizballáh lépe než svou vlastní armádu. Dostupné na: http://www.rozhlas.cz/zpravy/blizkyvychod/_zprava/638050, 30. 3. 2012.

výzvědnou službu. Důležitější jsou další výstupy - že má Hizballáh převahu v oblasti doktríny, taktiky, tréninku a hlavně motivace. Pokud jde o využívání informační války, tedy jakým způsobem o konfliktu informoval, to jsou závažné věci, kterými by se měli zabývat nejen představitelé izraelských ozbrojených sil, ale také izraelští politici“⁶⁸

Největším problémem současného Blízkého východu je bezpochyby otázka Íránského jaderného programu. Tuto hrozbu potvrdil již v roce 2001 bývalý íránský prezident Alí Akbar Hášimí Rafsandžání: „Použití atomové bomby proti Izraeli by totálně zničilo celý Izrael, zatímco ten samý útok ze strany Izraele by Islámský svět jen poškodil. Takový scénář tedy nelze vyloučit (Devenny, 2006: 6). Vzhledem k tomu, že Sýrie, Írán a Hizballáh jsou věrní spojenci, hrozí v případě proklamovaného útoku Izraele na Írán⁶⁹ reálná hrozba vypuknutí obrovského konfliktu, který pohltí prakticky celý Blízký východ. Důkazem Syrsko-Íránského bratříčkování s vůdcem Hizballáhu Hasanem Nasralláhem může být například jejich společná večeře z roku 2010, kdy mimo jiné diskutovalo právě o „sionistické“ hrozbě. Íránský prezident Mahmúd Ahmadínežád prohlásil, že: „Pokud sionistický režim zopakuje své chyby z minulosti, zničí to celý region“⁷⁰ I vůdce Hizballáhu se nechal slyšet, že pokud Izrael skutečně zaútočí na Írán, bude se potýkat s odvetou z jižního Libanonu.

Hizballáh o sobě dává v posledních dvou letech silně vědět. Ať už to byl projev Hasana Nasralláha z roku 2010 v němž své příznivce ujistil, že regionální změny (povstání proti režimu prezidenta Assada, který je hlavním sponzorem Hizballáhu) neovlivní jeho zásobování zbraněmi. Dále pak Nasralláh prohlásil: „ Toto je vzkaz všem těm, kdo připravují spiknutí proti hnutí odporu a spoléhají na změnu. Nikdy se nevzdáme zbraní. Den po dni rekrutuje hnutí odporu více bojovníků a získává stále těžší zbraně. A těm, kdo spoléhají na to, že naše zbraně rezivějí, říkáme, že jsou stále nahrazovány," ujistil vůdce Hizballáhu.

Další vizitkou vzrůstajícího sebevědomí Hizballáhu pak mohou být bombové útoky na vozidla izraelských ambasád ze 14. února 2012.⁷¹ V souvislosti s těmito útoky prohlásila

⁶⁸ tamtéž

⁶⁹ Ihned.cz. Izrael chce zaútočit na Írán, bojí se jeho jaderného programu. Dostupné na: <http://zpravy.ihned.cz/c1-54746070-izrael-chce-zautocit-na-iran-boji-se-jeho-jaderneho-programu-pisi-mistni-media>, 30. 3. 2012.

⁷⁰ iDnes.cz. Šéf Hizballáhu se po měsících ukázal na veřejnosti, večerel s Ahmadínežádem. Dostupné na: http://zpravy.idnes.cz/sef-hizballahu-se-po-mesicich-ukazal-na-verejnosti-vecerel-s-ahmadinezadem-1td-zahranicni.aspx?c=A100226_231617_zahranicni_stf, 1. 4. 2012.

⁷¹ Týden.cz. Bomby v autech izraelských ambasád. Dostupné na: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/bomby-v-autech-izraelskych-ambasad-msti-se-hizballah_225203.html, 1. 4. 2012.

izraelská protiteroristická kancelář, že očekává mnohem více takových útoků a vyzývá proto k obezřetnosti⁷² Podle dalšího významného židovského deníku Haaretz, se IDF připravují ve speciálních tunelech na další konflikt v Libanonu.⁷³ Všechny tyto události by měly přinutit libanonskou vládu k rychlému jednání, neboť podle všeho se na Blízkém východě schyluje k dalšímu velkému, možná až celoregionálnímu ozbrojenému konfliktu Jak totiž prohlásil Hasan Nasrallah 30. března 2012: „Arabský a muslimský národ je schopen porazit Izrael, je schopen osvobodit Jeruzalém a získat zpět Palestinu, pokud spojí své síly. Mysleli si že jsme zapomněli. Ale my nezapomínáme“⁷⁴

V posledních letech tohoto sporu je tedy nad míru jasné, že Izrael vnímá Hizballáh jako reálnou hrozbu, především ve spojení s Íránem. V současnosti hraje velmi důležitou roli v regionu povstání proti syrskému režimu prezidenta Assada v rámci tzv. Arabského Jara⁷⁵. Sýrie je důležitým spojencem Hizballáhu a pád Assadova režimu by mohl hnutí zásadně oslabit⁷⁶

Zajímavostí bezpochyby zůstává hodnocení Hizballáhu izraelskými představiteli. Podle jejich vyjádření je Hizballáh tou nejlepší odbojovou skupinou na světě a v mnoha ohledech je připraven na případný konflikt lépe, než samotná izraelská armáda⁷⁷. Tato tvrzení, byť nepřímá, objasňují, proč se Izrael v posledních letech drží své defenzivní politiky vůči Hizballáhu a nehodlá, dle prohlášení jeho představitelů, vstupovat do dalších ozbrojených konfliktů, pokud to nebude bezpodmínečně nutné. V takovém případě ale můžeme dle mého názoru očekávat mohutný⁷⁸ ozbrojený konflikt. Hizballáh se nikdy nevzdá⁷⁹ svého boji proti

⁷² Arutz Sheva. Security Officials : More attacks coming. Dostupné na <http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/152880#.T4mv-Kt8Ao5>, 1. 4. 2012.

⁷³ Haaretz. WATCH: IDF prepare for tunnel warfare in future Lebanon conflicts. Dostupné na: <http://www.haaretz.com/news/diplomacy-defense/watch-idf-prepares-for-tunnel-warfare-in-future-lebanon-gaza-conflicts-1.417023>, 1. 4. 2012.

⁷⁴ Arutz Sheva. Nasrallah: Resistance Against Izrael still alive. Dostupné na: <http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/154332#.T4m-f6t8Ao6>, 1. 4. 2012.

⁷⁵ Arabské jaro – vlna protestů, nepokojů, povstání a revolucí probíhajících v současnosti v arabském světě.

⁷⁶ Barak: Assad's exit to weaken Hizbullah dramatically, dostupné na: <http://www.naharnet.com/stories/en/37416>, 1. 4. 2012.

⁷⁷ Izraelci hodnotí libanonský Hizballáh lépe než svou vlastní armádu, dostupné na: http://www.rozhlas.cz/zpravy/blizkyvychod/_zprava/638050, 1. 4. 2012.

⁷⁸ Dle prohlášení izraelského prezidenta Šimona Perése z roku 2009 čítá arzenál Hizballáhu na 80 000 raket, což je čtyřikrát více než při konfliktu v roce 2006. Vzhledem k této skutečnosti se dá předpokládat, že takový vojenský střet by byl největším za dobu trvání konfliktu mezi Izraelem a Hizballáhem. (Peres: Hezbollah has 80 000 rockets, dostupné na: http://www.upi.com/Top_News/Special/2009/08/24/Peres-Hezbollah-has-80000-rockets/UPI-36641251131828/, 1. 4. 2012.

⁷⁹ Hezbollah leader Nasrallah makes rare public appearance, dostupné na: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-16048832>, 1. 4. 2012.

židovskému státu, čímž se alesituace dostává do slepé uličky, ze které zdá se není cesty ven. Jediným možným řešením se zdá válka, která jasně určí vítěze a poražené. Vzhledem k iránskému jadernému programu je ale možné, že by časem zbraněmi hromadného ničení mohl disponovat i samotný Hizballáh. V takovém případě by ale byl scénář války naprosto zničující. Pokud bych měl shrnout vnímání Hizballáhu Izraelem dle dostupných prohlášení izraelských představitelů, mohu téměř s jistotou tvrdit⁸⁰, že Izrael vnímá svého protivníka jako reálnou bezpečnostní hrozbu. Ve spojení s Íránem a jeho jaderným programem pak přímo jako hrozbu existenční⁸¹.

⁸⁰ Izraelské speciální jednotky Jahalom jsou připraveny na všechno, dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/167390-izraelske-specialni-jednotky-jahalom-jsou-pripraveny-na-vsechno/>, 1. 4. 2012.

⁸¹ Izrael úspěšně otestoval raketu, která může jaderně udeřit na Írán, dostupné na: <http://eretz.cz/2011/11/izrael-uspesne-otestoval-raketu-ktera-muze-jaderne-uderit-na-iran/>, 1. 4. 2012.

7 Závěr

Se začátkem libanonské občanské války se na blízkovýchodní scéně objevilo hnutí, které zásadně změnilo bezpečnostní situaci v regionu. Z počátku radikální militantní organizace, která vznikla jako libanonský (šíitský) nástroj odboje proti izraelské okupaci a stala se „prodlouženou“ rukou íránského státu při jeho boji proti Izraeli, se v průběhu let transformovala do velmi složitého typu společenské, politické a vojenské organizace. Na jedné straně v celku umírněná a pragmatická politická strana a zároveň charitativní sociální organizace s velmi silnou podporou obyvatelstva a na straně druhé radikální teroristická organizace, dosahující svým zbraňovým potenciálem statutu „mini-státu“ (Zisser, 2002: 4). I přes řadu velmi významných událostí a okolností, které vedly Hizballáh k takto složitému vývoji, se však navzdory své „umírněnosti“ v politickém prostředí nikdy nevzdal radikálních postojů ohledně státu Izrael z doby svého vzniku. Hlavním cílem Hizballáhu vždy byl a je ozbrojený boj proti židovskému státu Izraeli, jež považuje za cizorodý prvek, násilně ustanovený v arabském světě a narušující jeho celistvost, a s ním spojené jeho totální zničení. Hizballáh nikdy neuznal a neuzná⁸² existenci tohoto státu, jakož i všechny mírové, obchodní a jiné smlouvy s ním uzavřené. Tento již po desetiletí trvající ozbrojený konflikt v současnosti znovu ohrožuje bezpečnostní situaci celého regionu. Hizballáh se nikdy nevzdá svého cíle a neustane v boji proti Izraeli a jeho spojencům.⁸³ Vzhledem k událostem posledního desetiletí, zejména k izraelskému stažení z jižního Libanonu v roce 2000 a druhé libanonské válce z roku 2006, se Hizballáh utvrdil ve svém přesvědčení, že Izrael ztrácí svou kdysi nepřekonatelnou sílu a slábne. Nicméně, vzhledem k prohlášení izraelského předsedy vlády Ehuda Olmerta: „Naši nepřátelé se mýlí, když si myslí, že naše touha projevit zdrženlivost byla znamením slabosti“⁸⁴, není tento postoj Hizballáhu při nahlížení na izraelskou bojeschopnost objektivní, neboť Hizballáh pro taková tvrzení prakticky nemá žádné důkazy. Faktem ale zůstává, že Hizballáh od doby své existence a zejména od skončení druhé libanonské války sílí⁸⁵ a stává se tak mocnějším a důležitějším aktérem tohoto konfliktu více

⁸² Nasrallah vows Hezbollah will never recognize Israel, dostupné na: <http://www.haaretz.com/news/nasrallah-vows-hezbollah-will-never-recognize-israel-1.272080>, 5. 4. 2012.

⁸³ Hezbollah leader Nasrallah makes rare public appearance, dostupné na: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-16048832>, 5. 4. 2012.

⁸⁴ Souhrn zpráv z izraelské fronty, dostupné na: <http://info.pravdaoislamu.cz/index.php/2006/07/18/souhrn-zprav-z-izraelske-fronty-6/>, 5. 4. 2012.

⁸⁵ Hezbollah getting stronger, dostupné na: <http://dover.idf.il/IDF/English/News/today/10/12/0804.htm>, 5. 4. 2012.

než kdy jindy, což si Izrael velmi dobře uvědomuje. Tomu dopomáhá zejména jeho podpora ze stran nejbližších spojenců Íránu a Sýrie.

Právě ve spojitosti s Íránem a jeho jaderným programem se v současnosti téma ohrožení izraelské bezpečnosti ze strany Hizballáhu stává aktuálnější než kdykoliv dříve. USA a světová veřejnost upínají pohledy směrem k blízkému východu s očekáváním nového ozbrojeného konfliktu.

Faktem je, že i když byl Hizballáh Izraelem od doby svého vzniku vnímán jako bezpečnostní hrozba, vzhledem ke vzrůstající síle Hizballáhu nikdy necítil ohrožení více než v současnosti. Hlavními důvody pro izraelské obavy se stala druhá libanonská válka, po které se Hizballáh cítil jako vítěz⁸⁶, čímž rapidně vzrostlo jeho sebevědomí. Součástí izraelských obav je, i přes rezoluci č. 1559 vydanou roku 2004 Radou bezpečnosti OSN⁸⁷, která nařizuje Hizballáhu odzbrojení jeho vojenského křídla, stále vzrůstající objem arzenálu Hizballáhu a v poslední době také hrozba z jeho spojení s íránským jaderným programem. V neposlední řadě k těmto důvodům patří i sebevědomá prohlášení vůdce Hizballáhu Hasana Nasralláha o tom, že dny „sionistické entity“ se chýlí ke konci⁸⁸. Hizballáh se podle prohlášení posledních dvou let skutečně připravuje na válku, která by podle něj měla být tou poslední. „Další válka na 100% přijde, jen nevíme kdy. Máme velké plány a spoustu „překvapení“ pro izraelce. Dá-li bůh, uvidíte konec Izraele⁸⁹. Nejen Hizballáh, ale i Izrael se chystá na válku. A podle prohlášení izraelských vojenských představitelů na totální válku, která nebude ukončena, dokud nebude Hizballáh zcela zničen⁹⁰. Je tedy více než jisté že se na blízkém východě schyluje k dalšímu konfliktu a lépe než kdokoliv jiný to ví jeho dva nejdůležitější potencionální aktéři, Izrael a Hizballáh.

⁸⁶ Hezbollah claims victory against Israel, dostupné na: <http://www.defence.pk/forums/world-affairs/1815-hezbollah-claims-victory-against-israel.html>, 5. 4. 2012.

⁸⁷ Security Council 2.september 2004, dostupné na: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N04/498/92/PDF/N0449892.pdf?OpenElement>, 5. 4. 2012.

⁸⁸ Nasrallah: Days of the Zionist Entity Have Come to An End, dostupné na: <http://www.english.moqawama.org/essaydetails.php?eid=16841&cid=313>, 5. 4. 2012.

⁸⁹ Hizballah prepares for the nex war, dostupné na: <http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1988131,00.html>, 5. 4. 2012.

⁹⁰ Israel will not pull out of the next Middle East war until Hizbollah is annihilated, dostupné na: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/israel/9057277/Israel-will-not-pull-out-of-the-next-Middle-East-war-until-Hizbollah-is-annihilated.html>, 5. 4. 2012.

Resumé

Hezbollah – Israel conflict in the Middle East lasts for 30 years and does not appear that he should soon end. On the contrary, both parties according to all indica preparing for the last all-out war, which should decide the outcome of this conflict.

In this bachelor thesis we focus on the development of armed movement Hizballah since the beginning of the Lebanese Civil War, in which played its important role and through which was also created. We will briefly introduce the history of the Lebanese Shiite group and its importance for the emergence of Hezbollah.

We will try to map out the ideological and political development of Hezbollah and to determine the changes in his radical approach to armed struggle but also on the Lebanese political scene. Based on these facts, we will discover how Hezbollah actively involved in the Lebanese political system and on the results of the elections we will see how the Hezbollah participated on leadership of the country.

The most important part of this thesis will summarize the Hezbollah armed struggle and its changes over time. We remember the most important events of the last thirty years of conflict, by which we discover how varied the intensity of fighting between Israel and Hezbollah. Based on the statements of Israeli military and political leaders we will try to determine whether Hezbollah was seen by Israel as a security threat and if so, how is currently the case.

Seznam použité literatury:

Alagha, E. Joseph (2006). The shifts in Hizbullah's ideology – Religious ideology, political ideology and political program (Amsterdam: Amsterdam University Press).

Azani, Eitan (2009). Hezbollah: The story of the party of god (New York: Palgrave Macmillan).

Benari, Elad (2012). Nasrallah: Resistance Against Israel Still Alive. Arutz Sheva. 30. 3. 2012 (dostupné na: <http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/154332#.T4m-f6t8Ao6>, 1. 4. 2012)

Blanford, Nicholas (2010). Hizballah Prepares for the Next War. Time. 10. 5. 2010 (dostupné na: <http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1988131,00.html>, 5. 4. 2012).

Cohen, Gili (2012). Special IDF units preparing for mass Lebanon incursion if war breaks out with Hezbollah. Haaretz. 8. 4. 2012 (– dostupné na <http://www.haaretz.com/news/diplomacy-defense/special-idf-units-preparing-for-mass-lebanon-incursion-if-war-breaks-out-with-hezbollah-1.423178>, 25. 2. 2012)

Cohen, Gili (2012). WATCH: IDF prepares for tunnel warfare in future Lebanon, Gaza conflicts. Haaretz. 7. 3. 2012 (dostupné na: <http://www.haaretz.com/news/diplomacy-defense/watch-idf-prepares-for-tunnel-warfare-in-future-lebanon-gaza-conflicts-1.417023>, 1. 4. 2012).

Coughlin, Con (2012). Israel will not pull out of the next Middle East war until Hezbollah is annihilated. The Telegraph. 2. 2. 2012 (dostupné na: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/israel/9057277/Israel-will-not-pull-out-of-the-next-Middle-East-war-until-Hizbollah-is-annihilated.html>, 5. 4. 2012).

Deeb, Lara (2006) Hezbollah: A Primer. Middle East Report Online, dostupné na: <http://www.merip.org/mero/mero073106>, 18. 10. 2011.

Devenny, Patrick (2006). Hezbollah's Strategic Threat to Israel. Middle East Quarterly. Vol. 13, No. 1, s. 31 – 38.

Dražanová, Adéla (2008). Izrael a Hizballáh si na hranici vyměnily vězně a těla vojáků. iDnes. 16. 7. 2008 (dostupné na: http://zpravy.idnes.cz/izrael-a-hizballah-si-na-hranici-vymenily-vezne-a-tela-vojaku-prt-/zahranicni.aspx?c=A080716_091907_zahranicni_ad, 28. 2. 2012).

Esposito, L. John (1992). *The Islamic Threat – Myth or Reality?* (Oxford: Oxford University Press)

Fingerland, Jan (2006). Kdo vyhrál libanonskou válku? Český rozhlas. 13. 8. 2006 (dostupné na: http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/269175, 28. 2. 2012).

Fingerland, Jan (2008). Výmena zajatců mezi Izraelem a Hizballáhem. Český rozhlas. 16. 7. 2008 (dostupné na: http://www.rozhlas.cz/cro6/komentare/_zprava/vymena-zajatcu-mez-iizraelem-a-hizballahem--475717, 28. 2. 2012).

Gebert, Konstanty (2006). Usmívající se Ahmadinežádova tvář. Listy. č. 5 (dostupné na: <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=065&clanek=050608>, 25. 2. 2012).

Ghattas, F. Sam (2006). Hezbollah: We are ready for open war with Israel. Katu. 14. 6. 2006 (dostupné na: <http://www.katu.com/news/3632796.html>, 28. 2. 2012).

Gombár, Eduard (2002). Islamistické organizace v Sýrii, v Jordánsku a v Libanonu. *Mezinárodní vztahy*. Vol. 37, No. 3, s. 84 – 97.

Hamzeh, A.Nizar (1997). *Islamism in Lebanon: A Guide*. *Middle East Review of International Affairs*. Vol. 1, No. 3, dostupné na: <http://meria.idc.ac.il/journal/1997/issue3/jv1n3a2.html>, 19. 10. 2011.

Harik, P. Judith (2004). *Hezbollah – The changing face of terrorism* (London: I.B. Tauris).

Helmer, Daniel (2006). Hezbollah's Employment of Suicide Bombing During the 1980s: The Theological, Political, and Operational Development of a New Tactic. *Military Review*. Vol. 86, No. 4, s. 71 – 82.

Herzog, Chaim (2008). *Arabsko izraelské války* (Praha: Nakladatelství Lidové noviny).

Jaber, Hala (1997). *Hezbollah: Born with a vengeance* (London: Fourth Estate).

- Katz, Yaakov (2006). Israeli military studies Hezbollah's resilience. USA Today. 13. 9. 2006 (dostupné na: http://www.usatoday.com/news/world/2006-09-13-israel-army_x.htm, 28. 2. 2012).
- Khan, Gabe (2012). Security Officials: More Attacks Coming. Arutz Sheva. 17. 2. 2012 (dostupné na: <http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/152880#.T4mtZat8Ao4>, 28. 2. 2012).
- Khashan, Hilal (1992). Inside the Lebanese Confessional Mind (Lanham: University Press of America)
- Kramer, Martin (1990). Redeeming Jerusalem: The Pan-Islamic Premise of Hizballah. In: Menashri, David, The Iranian Revolution and the Muslim World (Boulder: Westview Press), s. 106.
- Maalouf, Béatrice (2005). UN Resolution 1559 and the Taif Agreement – Impacts on Lebanon Today. In: Pecha, Lukáš, Blízky východ v současném světě I. (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk), s. 54 – 58.
- Mowles, Chris (1986). The Israeli Occupation of South Lebanon. Third World Quarterly. Vol. 8, No. 4, s. 1355 – 1357.
- Norton, R. Augustus (2007). Hezbollah – A short history (New Jersey: Princeton University Press).
- Norton, R. Augustus (2000). Hizballah and the Israeli Withdrawal from Southern Lebanon. Journal of Palestine Studies. Vol. 30, No. 1, s. 22 – 35.
- Osman, Khalil (2000). The Origins and Birth of the Hizbullah and the Islamic Resistance, dostupné na: <http://216.137.148.215/archives/movement00/hizb-orig1.htm>, 18. 10. 2011.
- Rychlík, Jan (2010). Mnoho povyku pro nic. Listy. č. 3 (dostupné na: <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=103&clanek=031016>, 25.10. 2011).
- Saad-Ghorayeb, Amal (2002). Hizbu'llah Politics and Religion (London: Pluto Press)

Skalník, Petr (2005). Libanon na cestě k suverenitě a plné nezávislosti. In: Pecha, Lukáš, Blízký východ v současném světě I. (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk), s. 59 – 69.

Šnidauf, Jan (2002). Libanonský Hizballáh – Vznik a transformace hnutí 1982 – 2000, dostupné na: <http://www.amo.cz/publikace/libanonsky-hizbullahbrvznik-a-transformace-hnuti-1982-2000.html#edn18>, 18. 10. 2011.

Traboulsi, Fawwaz (2007). A History of Modern Lebanon (London: Pluto Press).

Tureček, Břetislav (2009). Izraelci hodnotí libanonský Hizballáh lépe než svou vlastní armádu. Český rozhlas. 29. 9. 2009 (dostupné na: http://www.rozhlas.cz/zpravy/blizkyvychod/_zprava/638050, 30. 3. 2012).

Urquhart, Conal (2007). Lebanon war was a succes, says Olmert. The Guardian. 13. 6. 2007 (dostupné na :<http://www.guardian.co.uk/world/2007/jul/13/syria.israelandthepalestinians?INTCMP=ILCNETTXT3487>, 25. 2. 2012).

Urich, Jonatan (2010). Hezbollah Getting Stronger, Could Overturn Government. Israel Defense Force. 8. 12. 2010 (dostupné na: <http://dover.idf.il/IDF//News/today/10/12/0804.htm>, 5. 4. 2012).

Usher, Graham (1997). Hizballah, Syria, and the Lebanese Elections. Journal of Palestine Studies. Vol. 26, No.2, s. 59 – 67.

Zisser, Eyal (1997). Hizballah in Lebanon: At the Crossroads. Middle East Review of International Affairs. Vol. 1, No. 3, dostupné na: <http://meria.idc.ac.il/journal/1997/issue3/jv1n3a1.html#zisser>, 15. 10. 2011.

Zisser, Eyal (2002). The Return of Hizbullah. Middle East Quarterly. Vol.9, No.4, s. 3 – 11.

Internetové zdroje:

Aktuálně. Izrael: Je válka, budeme se bránit (dostupné na: http://aktualne.centrum.cz/zahranici/blizky-vychod/clanek.phtml?id=195257&tro450_0_0, 25. 2. 2012, 25. 2. 2012).

Aktuálně. Bush: Za válkou Hizballáh, Írán, Sýrie (dostupné na: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/blizky-vychod/clanek.phtml?id=214767>, 28. 2. 2012).

Arabové vs Izrael. Historie – Válka v Libanonu 75-78 (dostupné na: <http://special.novinky.cz/izrael/13.html>, 18.10. 2011).

BBC. Hezbollah leader Nasrallah makes rare public appearance (dostupné na: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-16048832>, 1. 4. 2012)

United Nations. Security Council extends mandate of Interim Force In Lebanon until 31 July (dostupné na: <http://www.un.org/News/Press/docs/1999/19990128.sc6633.html>, 23.1. 2012).

CIA World Factbook. Lebanon (dostupné na: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/le.html>, 13. 10. 2011).

Česká televize. Izraelské speciální jednotky Jahalom jsou připravené na všechno (dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/167390-izraelske-specialni-jednotky-jahalom-jsou-pripraveny-na-vsechno/>, 1. 4. 2012).

Eretz. Izrael úspěšně otestoval, raketu která může jaderně udeřit na Írán (dostupné na: <http://eretz.cz/2011/11/izrael-uspesne-otestoval-raketu-ktera-muze-jaderne-uderit-na-iran/>, 1. 4. 2012).

Federation of American Scientist. USAF Intelligence Targeting Guide - Collateral damage (dostupné na: <http://www.fas.org/irp/doddir/usaf/afpam14-210/part20.htm#page180>, 18.10. 2011).

Haaretz. Nasrallah vows Hezbollah will never recognize Israel (dostupné na: <http://www.haaretz.com/news/nasrallah-vows-hezbollah-will-never-recognize-israel-1.272080>, 5. 4. 2012).

iDnes. Hizballáh má u hranic s Izraelem 40 tisíc raket. Strach z války roste (dostupné na: http://zpravy.idnes.cz/hizballah-ma-u-hranic-s-izraelem-40-tisic-raket-strach-z-valky-roste-1c5-/zahranicni.aspx?c=A090805_184937_zahranicni_ipl, 30. 3. 2012)

iDnes. Hizballáh má více raket než většina světových vlád , tvrdí šéf Pentagonu (dostupné na: http://zpravy.idnes.cz/hizballah-ma-vice-raket-nez-vetsina-svetovych-vlad-tvrdi-sef-pentagonu-1mt-/zahranicni.aspx?c=A100428_101443_zahranicni_stf, 30. 3. 2012).

iDNes. Šéf Hizballáhu se po měsících ukázal na veřejnosti , večerel s Ahmadínežádem (dostupné na: http://zpravy.idnes.cz/sef-hizballahu-se-po-mesicich-ukazal-na-verejnosti-vecerel-s-ahmadinezadem-1td-/zahranicni.aspx?c=A100226_231617_zahranicni_stf, 1. 4. 2012).

IHNED. Izrael chce zaútočit na Írán. Bojí se jeho jaderného programu, píší místní média (dostupné na: <http://zpravy.ihned.cz/c1-54746070-izrael-chce-zautocit-na-iran-boji-se-jeho-jaderneho-programu-pisi-mistni-media>, 28. 2. 2012).

Informační centrum OSN v Praze. Blízký východ: Chronologie konfliktu mezi Izraelem a libanonským hnutím Hizballáh (dostupné na: <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy/zprava.php?id=1166>, 25. 2. 2010).

Inter Parliamentary Union. Lebanon: Elections Held in 2000 (dostupné na: http://www.ipu.org/parline-e/reports/arc/2179_00.htm, 10. 1. 2012).

Islám Info. Souhrn zpráv z izraelské fronty (dostupné na: [http:// info.pravdaoislam.cz/index.php/2006/07/18/souhrn-zprav-z-izraelske-fronty-6/](http://info.pravdaoislam.cz/index.php/2006/07/18/souhrn-zprav-z-izraelske-fronty-6/), 28. 2. 2012).

Islamic Resistance in Lebanon. Sayyed Nasrallah: Arabs, Muslims, Christians all Entitled to Defend al-Quds (dostupné na: <http://www.english.moqawama.org/essaydetails.php?eid=16841&cid=313>, 5. 4. 2012).

Israel Ministry of Foreign Affairs. Behind the Headlines: The Second Lebanon War – Three Years Later (dostupné na: <http://www.mfa.gov.il/MFA/Terrorism-+Obstacle+to+Peace/Terrorism+from+Lebanon-+Hizbullaha/The-Second-Lebanon-War-Three-years-later-12-Jul-2009>, 28. 2. 2012).

Naharnet. Barak: Assad's Exit to Weaken Hizbullah Dramatically (dostupné na: <http://www.naharnet.com/stories/en/37416>, 1. 4. 2012).

Novinky. Šiitský Hizballáh prohrál libanonské volby, zvítězila prozápadní koalice (dostupné na: <http://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/170804-siitsky-hizballah-prohral-libanonske-volby-zvitezila-prozapadni-koalice.html>, 15.1. 2012).

Pakistan Defence. Hezbollah claims victory against Israel (dostupné na: <http://www.defence.pk/forums/world-affairs/1815-hezbollah-claims-victory-against-israel.html>, 5. 4. 2012)

Press TV. Israel planning 3rd Lebanon war (dostupné na: <http://www.presstv.ir/detail/205544.html>, 28. 2. 2012).

Týden. Libanon: vyhrály prozápadní síly, Hizballáh uznal porážku (dostupné na: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/libanon-vyhraly-prozapadni-sily-hizballah-uznal-porazku_123487.html, 15.1. 2012).

Týden. Bomby v autech izraelských ambasád. Mstí se Hizballáh? (dostupné na: http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/asie-a-oceanie/bomby-v-autech-izraelskych-ambasad-msti-se-hizballah_225203.html, 1. 4. 2012).

UPI. Peres: Hezbollah has 80,000 rockets (dostupné na: http://www.upi.com/Top_News/Special/2009/08/24/Peres-Hezbollah-has-80000-rockets/UPI-36641251131828/, 1. 4. 2012).

Ynetnews. Hizbullah: We didn't expect such a harsh Israeli response (dostupné na: <http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3281405,00.html>, 28. 2. 2012).

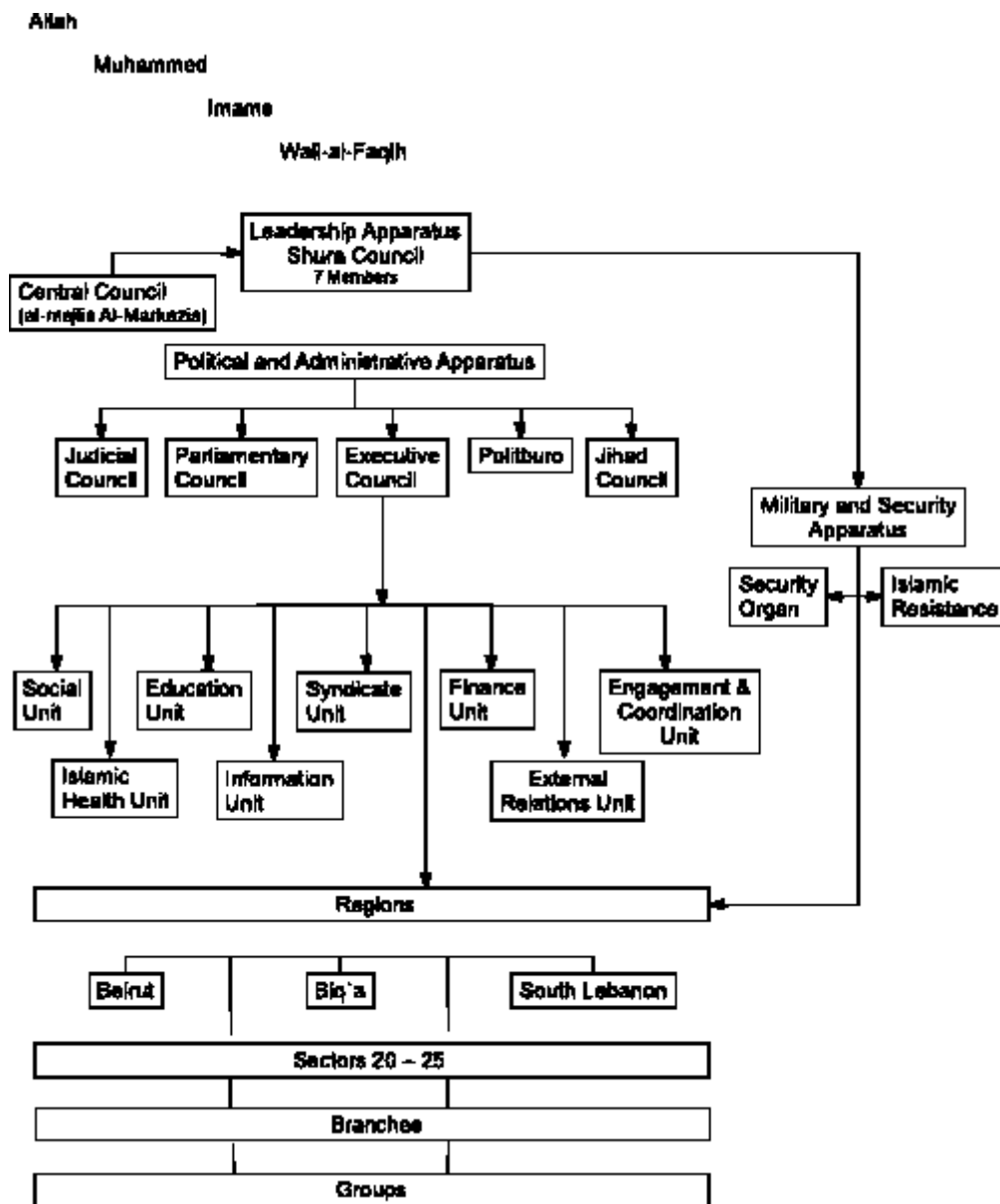
Elektronické dokumenty:

Rezoluce č. 1559 Rady bezpečnosti OSN z roku 2004 (dostupné na: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N04/498/92/PDF/N0449892.pdf?OpenElement>, 5. 4. 2012).

An Open Letter – The Hizbullah Program (1985), dostupné na: http://www.standwithus.com/pdfs/flyers/hezbollah_program.pdf, 20. 10. 2011.

Přílohy:

Příloha č.1: Organizační struktura Hizballáhu:

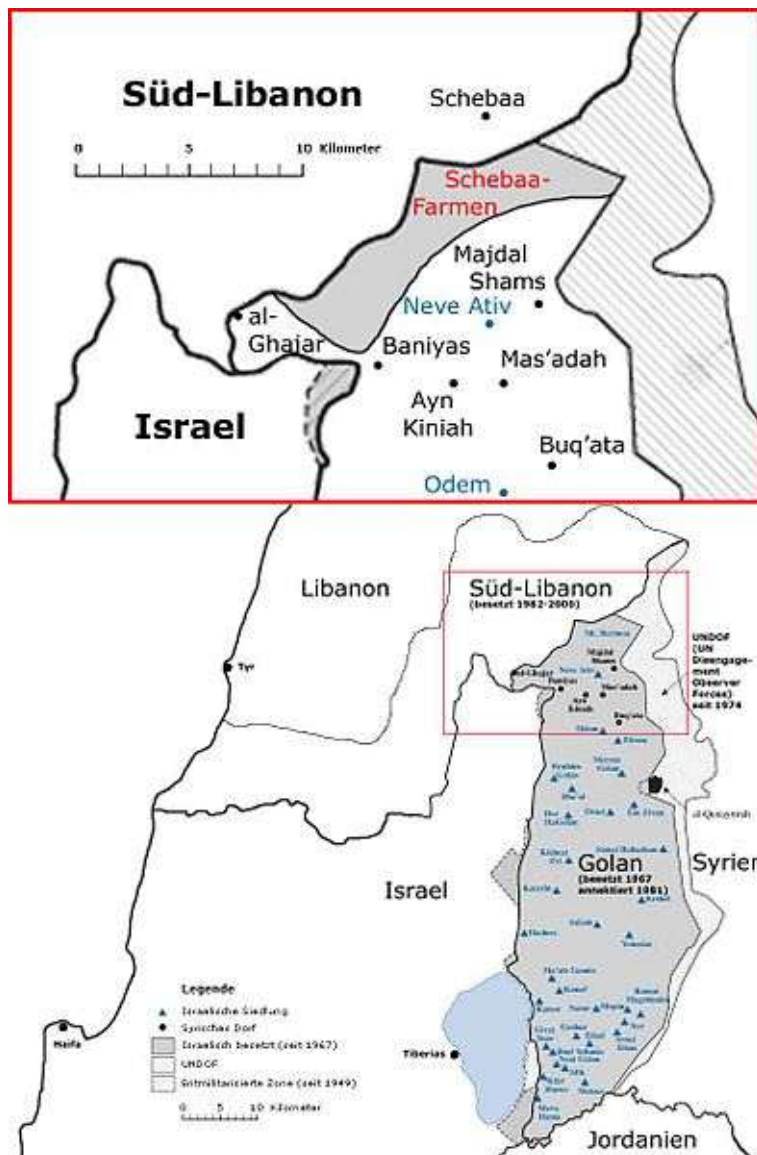
Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:HezbollahOrgChart.svg>, 20. 3. 2012.

Příloha č. 2 Logo Hizballáhu:

Zdroj: <http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/42817>, 20. 3. 2012.

Příloha č. 3 farmy Ší'ibá:

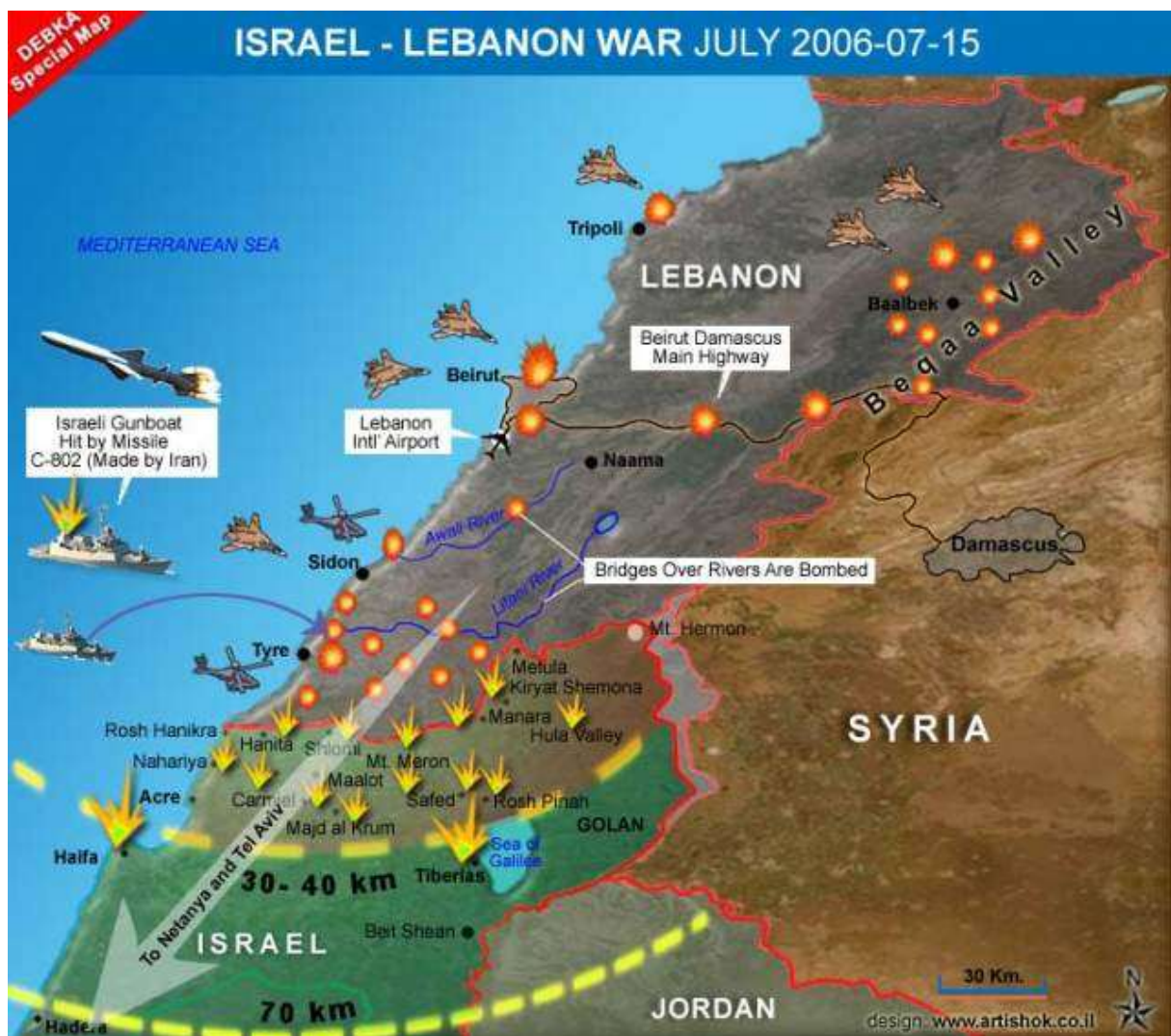
Zdroj: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/2d/Shebaa_Farms.jpg/300px-Shebaa_Farms.jpg, 20. 3. 2012.

Příloha č. 4: Bezpečnostní zóna na jihu Libanonu

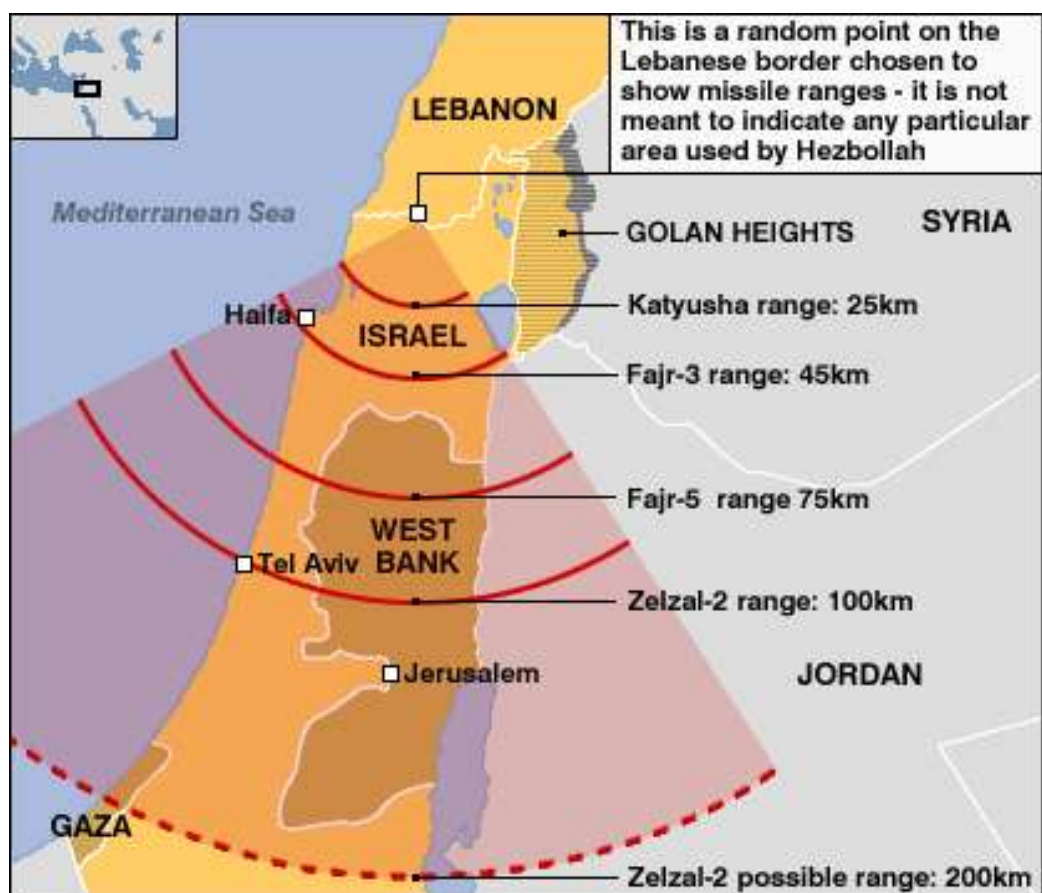
Zdroj: <http://israelipalestinian.procon.org/view.answers.php?questionID=000408>, 20. 3. 2012.

Příloha č.5: Druhá libanonská válka:

Zdroj: <http://jewishdailyreport.wordpress.com/2010/07/23/israel-prepares-for-war-with-lebanonhizbollah-terrorists/>, 20. 3. 2012.

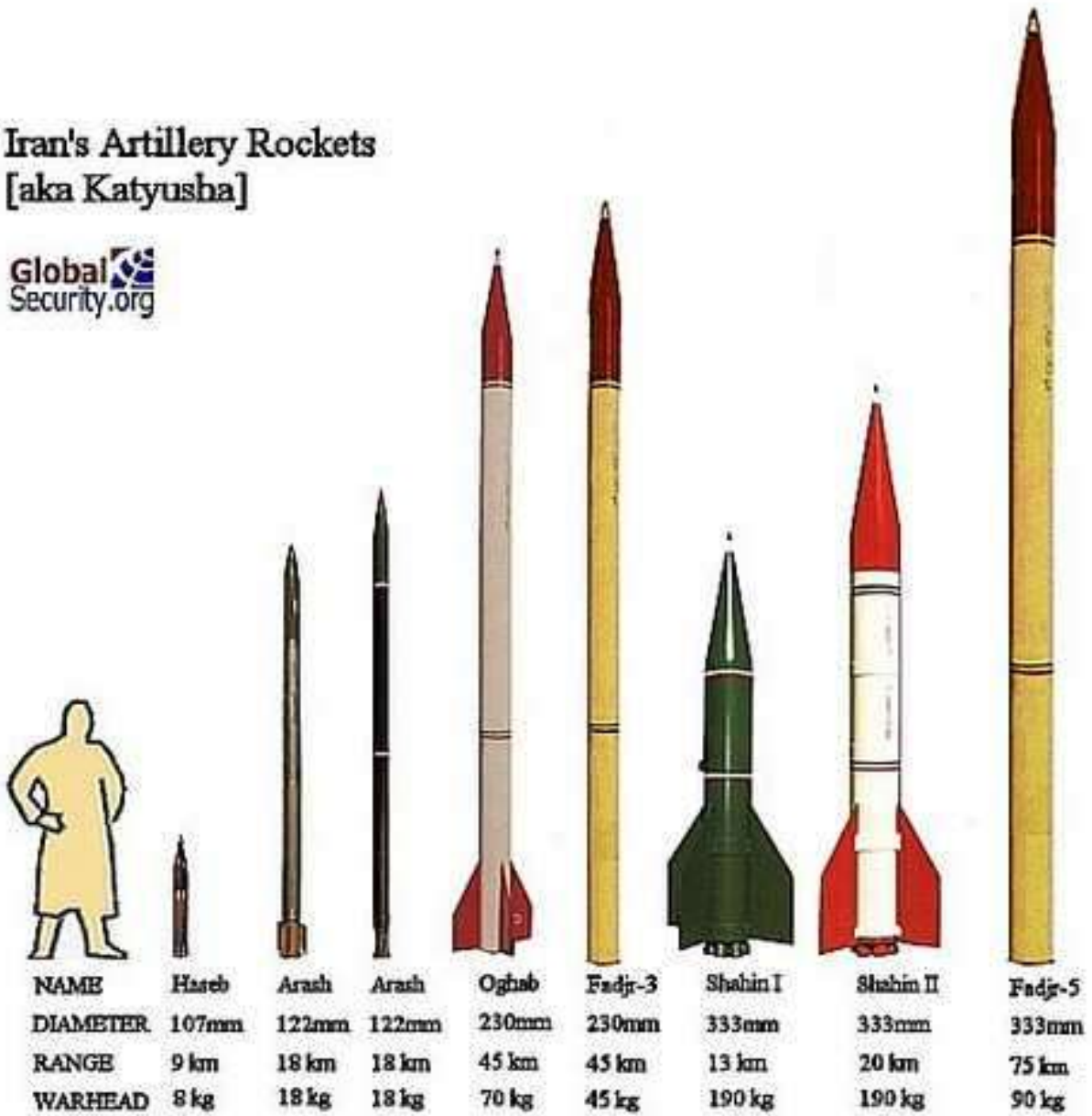
Příloha č. 6 : Potencionální dolet raket Hizballáhu:

Zdroj: http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/5187974.stm, 20. 3. 2012.

Příloha č. 7: Arzenál Hizballáhu (typy raket)

Iran's Artillery Rockets
[aka Katyusha]

Zdroj: <http://newsblaze.com/story/20060806183200nnnn.nb/topstory.html>, 20. 3. 2012.